

Yrkeslärares uppfattningar om sociala medier

Erica Åkermarck
Avhandling pro gradu i pedagogik
Pedagogiska fakulteten
Allmän pedagogik
Åbo Akademi Vasa
Vasa 2014

Handledare: Lili-Ann Wolff

Abstrakt

Författare Erica Åkermarck	Årtal 2014
Arbetets titel Yrkeslärares uppfattningar om sociala medier	
Opublicerad avhandling i allmän pedagogik för pedagogie magisterexamen Vasa: Åbo Akademi. Pedagogiska fakulteten. Allmän pedagogik.	Sidantal 63
<p>Referat</p> <p>Temat för denna pro gradu-avhandling är sociala medier och hur yrkeslärare vid läroinrättningar som undervisar inom fristående examina uppfattar användningen av sociala medier i undervisningen samt hur de använder sociala medier. Syftet med den här avhandlingen är att undersöka yrkeslärares uppfattning om sociala medier och hur de uppfattar användningen av sociala medier i undervisningen i vuxenutbildningen. Forskningsfrågorna för denna avhandling är:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Hur uppfattar yrkeslärare som undervisar inom fristående examina sociala medier? – Hur använder yrkeslärare som undervisar inom fristående examina sociala medier? <p>Litteraturstudien i denna avhandling utgår från teorier om sociala medier i undervisningen, didaktik samt problematiken med användning av sociala medier i undervisningen. Eftersom avhandlingen är skriven i Finland behandlas även rekommendationer som Utbildningsstyrelsen i Finland gett samt de anvisningar som den Europeiska Unionen gett. Som forskningsansats har använts hermeneutik och analysen är även gjord enligt en hermeneutisk arbetsgång.</p> <p>I undersökningen har fyra yrkeslärare från olika branscher intervjuats om hur de uppfattar sociala medier och hur de använder sociala medier. Resultatet kan sammanfattas i att alla fyra respondenterna saknar erfarenhet i användning av sociala medier i undervisningen men att de har en positiv inställning till sociala medier och de skulle gärna använda sociala medier mer. I resultatet kan även ses ett samband mellan lärare och studerandens användning av sociala medier.</p>	
Sökord Sociala medier, fristående examina, digital kompetens.	

Innehållsförteckning

Tabell och figurförteckning	5
1 Inledning	6
1.1 Val av tema.....	6
1.2 Begreppsdefinitioner	7
1.3 Tidigare forskning	11
1.3 Syfte och forskningsfrågor	13
1.4 Avhandlingens struktur.....	14
2 Sociala medier i undervisningen	15
2.1 Offentliga bestämmelser och rekommendationer.....	15
2.2 Definition av sociala medier.....	17
2.3 Olika möjligheter med sociala medier i undervisningen.....	19
2.3.1 Kommunikation.....	20
2.3.2 Sociala mediernas positiva inverkan på lärande.....	20
2.3.3 Växelverkan mellan lärare och studerande.....	22
2.3.4Handledning av studerande	23
2.3.5 Att lära sig i en gemenskap – samarbetsinläring	24
2.4 Didaktik	27
2.5 Problem med sociala medier i undervisningen.....	30
2.6 Sammanfattning.....	32
3 Den empiriska undersökningen	34
3.1 Vad är hermeneutik?.....	34
3.2 Hermeneutikens tolkningsskeden	35
3.3 Val av insamlingsmetod	36
3.4 Val av respondenter	37
3.5 Reliabilitet och validitet	37
3.6 Etik	39

	4
3.7 Analys.....	39
4 Resultat	43
4.1 Yrkeslärares användning – kartläggning.....	43
4.1.1 Respondenternas erfarenheter av sociala medier.....	44
4.1.2 Respondenternas syn på fördelar av sociala medier.....	45
4.1.3 Studerandenas roll i användning av sociala medier.....	46
4.1.4 Lärares roll.....	47
4.2 Yrkeslärares uppfattningar om sociala medier.....	49
4.3 Förhållandet mellan lärare och studerande.....	51
4.4 Sammanfattning av resultatet.....	53
5 Sammanfattande diskussion	55
5.1 Resultatdiskussion.....	55
5.2 Metoddiskussion.....	58
5.3 Förslag på fortsatta studier.....	59
Källor	60
Bilaga 1. Intervjuguiden	63

Tabell och figurförteckning

Tabell 1. Definitioner av sociala medier.....	18
Tabell 2. Tre sätt att skapa växelverkan.....	22
Tabell 3. Egenskaper och färdigheter.....	31
Tabell 4. Hermeneutikens sju tolkningsskeden.....	36
Tabell 5. Bakgrundsinformation om respondenterna.....	37
Tabell 6. Respondenternas helhetsbild.....	44
Tabell 7. Respondenternas uppfattningar om sociala medier.....	50
Figur 1. Digital kompetens.....	16
Figur 2. Didaktiska triangeln.....	27
Figur 3. E-didaktikens triangel.....	28
Figur 4. Sammankoppling mellan lärare och studeranden.....	52
Figur 5. Hamarmodellen.....	53

1 Inledning

Denna avhandling behandlar temat sociala medier och hur yrkeslärare uppfattar sociala medier samt hur yrkeslärare använder sociala medier. Inledningsvis beskrivs valet av temat och vad som avgjorde valet av tema. För att läsaren lättare ska förstå avhandlingen har ett delkapitel med begreppsdefinitioner tillsatts i inledningen för att guida läsaren genom avhandlingen. Forskningsfrågorna och syftet samt undersökningens utförande beskrivs i detta kapitel. Relevansen för denna avhandling tas upp i delen 1.3 Tidigare forskning.

1.1 Val av tema

Temat för denna pro gradu-avhandling är sociala medier och hur yrkeslärare vid läroinrättningar som undervisar inom fristående examina uppfattar användningen av sociala medier i undervisningen samt hur de använder sociala medier. Valet av tema baserar sig på att jag under 1,5 år var anställd vid skolan Axxell vid enheten Kuggom i Lovisa, där jag bland annat använde sociala medier som verktyg i undervisningen och marknadsföringen. Det var genom det arbetet som intresset för sociala medier väcktes och jag insåg snabbt att där även finns en nisch som har potential i framtiden. Sociala medier är ett mycket aktuellt och nytt verktyg i utbildning och i samhället överlag.

För att aktualisera hur sociala medier ses i samhället så definierade Europeiska kommissionen digital kompetens år 2006 som en av de åtta nyckelkompetenserna för livslångt lärande för att uppnå allmän läskunnighet i medlemsländerna. Efter det har poängteringen av digital kompetens ökat och EU har gjort flera undersökningar om digital kompetens. Ferrari (2012) har forskat i olika projekt som arbetar för att medborgarna, så väl unga som äldre, i EU-länderna får en ökad digital kompetens. Ferrari poängterar att digital kompetens innebär mer än att bara hantera tekniken. Enligt henne handlar det även om att delge information, samarbete, kommunikation och delning av kommunikation, skapa innehåll och kunskap, etik och ansvarstagande, utvärdering och problemlösning och teknik. Med hjälp av dessa faktorer ökar lärandet. (Ferrari, 2012, s. 4.) Med digital kompetens används som begrepp för att beskriva de itkunskaper som behövs för att del av de informationssamhäll vi lever i.

Det var under hösten 2012 som jag förstod vad sociala medier verkligen innebär och vilken potential de har då jag deltog i fortbildningskursen ”Sociala media i vuxenutbildningen”. Det

var då min nyfikenhet och förundran om vad sociala medier är och hur man kan använda sociala medier i undervisningen väcktes, och det är därför jag skriver denna avhandling. Efter att jag satt mig in i vad sociala medier handlar om märkte jag att tyngdpunkten låg på kommunikation, växelverkan och samarbete. Därför beskrivs även fenomenet samarbetsinläring (kollaborativt lärande) i denna avhandling, och den didaktiska triangeln tas upp för att visa vad som behövs vid planering av undervisning.

Det bör påpekas att jag har en stark förförståelse om användningen av sociala medier och uppfattningen om sociala medier bland yrkeslärare som undervisar inom fristående examina (yrkesinriktad vuxenutbildning i Finland). Min förförståelse är att användningen av sociala medier bland yrkeslärare i fristående examina används i liten skala inom utbildning och att de flesta har en negativ uppfattning om sociala medier. Genom denna avhandling har jag satt min egen förförståelse till prövning. Min förförståelse är att yrkeslärares uppfattning om sociala medier är negativ och att sociala medier används i liten skala inom utbildning för fristående examina.

1.2 Begreppsdefinitioner

För att läsaren lättare ska förstå texten i denna avhandling beskrivs de mest väsentliga begreppen för denna avhandling till följande. Valet av dessa begrepp kommer från forskningsfrågorna och från avhandlingens syfte.

Sociala medier

Sociala medier spelar en central roll i denna avhandling och sociala medier förklaras noggrannare i kapitel 2.1. Men för att läsaren vid ett tidigt skede ska kunna förstå begreppet sociala medier behövs en definition på det redan nu. Med sociala medier menas de webbtjänster och verktyg med vilka man kan skapa olika material som text, ljud och video samt sedan dela det till andra som använder sociala medier och material som man kan omskapa och kommentera. Med hjälp av sociala medier kan man skapa växelverkan och interaktion mellan lärare och studerande och sociala medier kan användas som ett verktyg vid samarbete. Denna förklaring är en sammanfattning av de förklaringar som presenteras senare i avhandlingen.

Fristående examina

Systemet med fristående examina ligger som grund för yrkesinriktad vuxenutbildning i Finland. Då man som vuxen studerar på en yrkesinriktad vuxenutbildning är det den studerandes yrkeskompetens som erkänns oberoende av om man har fått kompetensen genom arbetserfarenhet, studier eller på något annat sätt. Det viktigaste är att den studerande behärskar yrket. Näringslivet och arbetslivet är med i planeringen, anordnandet och bedömningen av fristående examina. (Utbildningsstyrelsen, u.å.)

I fristående examina utgår man först och främst från arbetslivet. Fristående examina är till för att vuxna på ett flexibelt sätt kan påvisa, förnya och upprätthålla sin yrkeskompetens. För att läroinrättningen ska få ansvar för fristående examina behöver den ansöka om examensrätt från den examenskommission som ansvarar och övervakar ämnet. I fristående examina är individualisering en viktig del, där den studerande får handledning och rådgivning om hur man ska planera och genomföra sina studier. Detta kallas personlig tillämpning. Den personliga tillämpningen börjar redan i ansökningsskedet och följer sedan med i hela utbildningen. Den utbildningsansvariga läraren följer upp att den studerande har tillräcklig kunskap för att klara av att avlägga de examenstillfällena som hör till utbildningen och att studierna framskrider. Vid personlig tillämpning beaktas de färdigheter man har från förr. (Utbildningsstyrelsen, u.å.)

Den yrkesinriktade grundexamen omfattar 120 studieveckor, som innebär ungefär tre års studier. Då de kunskaper man har från förr tas i beaktande är studietiden varierande bland studerandena. Genom yrkesinriktad grundexamen ska den studerande kunna påvisa sina kunskaper och färdigheter så att han eller hon uppnår yrkesskicklighet och får arbete inom branschen. Utbildningsstyrelsen tar en examensavgift då den studerande avlägger en examen. Läroinrättningen har rätt att ta betalt för eventuella materialkostnader. (Utbidningsstyrelsen, u.å .)

Yrkeslärare

Enligt den finländska lagen är en yrkeslärare behörig lärare då hon eller han har avlagt högskoleexamen som lämpar sig för tjänsten, har avlagt minst 60 studiepoäng eller 35 studieveckor i pedagogiska studier för lärare och har minst 3 års praktisk arbetserfarenhet som innehållsmässigt motsvarar det som personen ska undervisa i. Behörigheten gäller såväl andra

stadiets yrkesutbildning som fristående examina och fritt bildningsarbete. (Finlex, 1998.) Med mina egna ord definieras yrkeslärare som en lärare som undervisar ett visst yrke inom den yrkesinriktade utbildningen.

Lärande

Man brukar skilja mellan formellt och informellt lärande. Formellt lärande innebär ett planerat och målinriktat lärande som sker i olika utbildningssituationer, som till exempel yrkesutbildning. Informellt lärande är lärande som sker i vardagslivet och på arbetet, informellt lärande sker ofta omedvetet. Lärande kan ge ett positivt resultat i ökad eller fördjupad kompetens hos individen, men lärande kan också bidra med ett negativt resultat i form av passivering och minskad kompetens. (Hansson, 2009, s. 19–20.) Lärande kan beskrivas på flera sätt, för en bredare uppfattning om lärande hänvisar jag till Illeris (2007) definition på lärande. Lärande betyder det som den enskilda studeranden har lärt sig eller den förändring som ägt rum, det vill säga lärande är ett resultat av en lärandeprocess. Dessa lärandeprocesser är psykiska processer som sker hos den enskilda individen. Man kan också beskriva lärande och läroprocesser som samspelsprocesser, vilket betyder det samspel som sker mellan studeranden och individens materiella eller sociala omgivning både indirekt eller direkt, det är en förutsättning för den inre läroprocessen. I stort sätt kan man beskriva lärande som en process som leder till en förändring. (Illeris, 2007, s. 13–14.) I denna avhandling används begreppet aktivt lärande. Respondenterna använder aktivt lärande vars betydelse är att börja använda sociala medier mera i undervisningen eller att använda mera sociala medier i undervisningen. Respondenterna använder begreppet aktivt lärande som ett nytt sätt att undervisa. Även Tchoshanov (2013) använder begreppet aktivt lärande på likadant sätt som respondenterna. Tchoshanov refereras i kapitel 2.4 Didaktik.

Internet, informationsteknologi, lärande och digital kompetens

Det första dokumenterade tillfället där internet användes i undervisningen är från år 1970 i New Jersey, Institute of Technology. Tillfället var en blandning av både klassrumsundervisning och onlinediskussioner mellan lärare och studerande. Inom loppet av 1980-talet utvecklades en mängd olika program som stödde kommunikation med hjälp av dator och sociala medier. (Bates, 2011, s. 22.)

Också användningen av datorer utvecklades och det blev introduktionen till den växelverkan som sociala medier idag ger. I början av 1990-talet föddes ”the World Wide Web” (webben) och genom det började lärande ske online i webben och detta även i ett globalt syfte, det vill säga att undervisning med hjälp av webben började ske runt om i världen. (Hart, 2011, s. 14.) Före introduktionen av webben hade användningen av internet varit begränsad till e-post och olika diskussionsforum i undervisningen, men med webbens genombrott utvecklades användningen av internet. Bates skriver att det tog nästan tre år för lärarna vid gymnasial utbildning att implementera webben i undervisningen och inläringen. Orsaken till att implementeringen tog så lång tid för lärarna är att webben gav så många möjligheter, i och med webbens stora innehålls mängd. (Bates, 2011, s. 23.) I slutet av 1990-talet började företag se fördelen med att använda e-Learning, eftersom e-Learning minskade på fortbildningskostnaderna (Hart, 2011, s. 14.)

Det finns flera definitioner för e-Learning men jag har valt att använda mig av Boströms (2011) definition:

”En kombination av pedagogiskt strukturerade moduler och teknologi i syfte att skapa ett integrerat och interaktivt lärande, som man har tillgång till när som helst och var som helst. Möjlighet till resultat- och aktivitetsuppföljning är en viktig ingrediens i högkvalitativ eLearning.” (Boström, 2011, s.159).

Som skribent till denna avhandling anser jag att denna definition beskriver e-Learning mycket klart. I Boströms definition nämns inte datorer, jag tror att han räknar med att datorer klassas som teknologin i hans definition. Precis som med sociala medier finns det olika benämningar för e-Learning. Författarna använder även olika sätt att skriva e-Learning. Svenska datatermgruppen (2013) rekommenderar att man på svenska inte använder e-learning utan hellre använder webbaserad utbildning, e-utbildning, webbutbildning, webbkurs, e-kurs eller kurs via internet. Därav har jag valt att använda e-lärande då det liknar mest den engelska versionen e-Learning. I denna avhandling används *it* och *digitala resurser* när man syftar på användningen av dator, internet och sociala medier i undervisningen

Webb 2.0

Webb 1.0 baserade sig på teknologi, där enbart experter kunde skapa innehåll och publicera det på internet, och användarna enbart kunde läsa innehållet. Men då Webb 2.0 togs i bruk öppnades en ny värld för internetanvändare. Med hjälp av Webb 2.0 kan användare ta del av

innehållet genom att skapa det, samarbeta med andra och även dela innehållet med andra. Webb 2.0 gjorde det alltså möjligt för användarna att vara med och skapa det som hittas på internet, vilket är ett av kännetecknen för Webb 2.0. Genom Webb 2.0 uppmuntrades den sociala växelverkan som sker genom användning av olika sociala medier på internet. (Hart, 2011, s. 24.) Begreppet Webb 2.0 används för att beskriva den nya generationen av olika webbtjänster och digitala verktyg. Webbens syfte har alltid varit att möjliggöra kommunikation och publicera eget producerat material och genom Webb 2.0 är det möjligt i dag. Då Webb 2.0 handlar om olika former av kommunikation och gemenskaper mellan användare har det lett till att man även kallar Webb 2.0 för sociala medier. (Jämterud, 2010, s. 33–34.)

1.3 Tidigare forskning

Det finns olika benämningar för sociala medier då man söker litteratur eller forskning på engelska, för i engelskan definieras sociala medier på ett annat sätt än i svenskan. På engelska används uttrycket Social Network(ing) Services mer än uttrycket Social Media (Hirvonen, 2011, s. 8).

Paaso (2012) undersökte de gemensamma spelreglerna för användning av sociala medier i undervisningen bland studenter som endera studerar till lärare eller redan arbetar som lärare. I undersökningen kom det fram att respondenterna var snabba med att ta i bruk sociala medier i undervisningen och det var först när det uppstod problem som de ordentligt satte sig in i de olika situationerna. Respondenterna var inte tillräckligt kritiska i sin bedömning av olika sociala medier (Paaso, 2012, s. 1–11.)

Diaz (2012) nämner att sociala medier i vissa sammanhang har kallats för den största förändringen som hänt mänskligheten efter den industriella revolutionen. Hon nämner även att det finns delade åsikter om sociala medier. Om de sociala medierna inte redan nu anses vara en naturlig del av samhället, så inom en snar framtid kommer de att vara det. (Diaz, 2012, s.33.) Hart tar upp motståndet mot användningen av sociala medier. Hon lyfter fram att det ännu finns ett antal organisationer som är missnöjda med de arbetstagare som använder sociala medier. Hart räknar upp tre motståndsfaktorer för användning av sociala medier. Motståndsfaktorerna innebär att man inte kan ha kontroll över vad som sker när arbetstagare

använder sociala medier, att sociala medier är verktyg för tidsfördriv och att arbetsgivaren inte kan lita på sina arbetstagare. Situationen är problematisk för arbetsgivaren eftersom denne inte vet om arbetstagarna gör sitt faktiska arbete eller om de använder sin arbetstid för att surfa på webben. (Hart, 2011, s. 53–54.)

Historien påvisar att lärare alltid använt sig av olika medier i undervisningen för att försöka kanalisera och visualisera olika samhällsbilder för eleverna. Diaz hävdar att genom användning av sociala medier i undervisningen blir olika bilder av samhället mer transparenta och relevanta och väcker på det sättet intresset hos eleverna. Genom sociala medier kan man bidra till utveckling av ett mer öppet samarbete även utanför klassrummets fysiska väggar. (Diaz, 2012, s. 33.)

Även Kalliala och Toikkanen (2012) skriver att undervisningen i nuläget inte är som förr, då läraren var auktoriteten i klassrummet och eleverna inte ifrågasatte sin lärare. En lärare som är självsäker i sitt arbete ger i dag rum för elevernas kunskaper och erfarenheter. Då teknologin utvecklas i snabb takt i dagens samhälle blir informationsflödet ett annat än förr. I dag behöver läraren inte känna till allt inom sitt ämnesområde, eftersom lärarna kan komplettera sitt kunnande med hjälp av kolleger och sociala medier. Lärarens viktigaste uppgift är att kunna handleda och guida sina elever att ta till sig de kunskaper som de behöver i arbetslivet och för att vara delaktiga i samhället. Kalliala och Toikkanen påpekar också att Finland behöver medborgare som är självständiga, initiativtagande och produktiva, gärna även med förmågan att förhandla, samarbeta, lösa problem och analysera. Fastän man som elev, studerande eller medborgare kan hämta relevant information från olika sociala medier, hjälper det inte ifall man inte är beredd att ändra på sin egna uppfattning om ämnet ifråga, detta fenomen kan kopplas ihop med livslångt lärande. Enligt statistik för år 2009, var 100 procent av de finländska 15–20-åringarna medlemmar på Facebook och alla dessa finländare förväntar sig kunna använda Facebook även i skolan. De hör till den generationen som blir frustrerad av att lyssna på en monologföreläsning, då de hellre hade tagit del av den via något socialt medium och sedan samlats i ett nätverk för att diskutera innehållet. I dagens värld är detta helt möjligt att genomföra i praktiken, det krävs bara engagemang av läraren. (Kalliala & Toikkanen, 2012, s. 9–12.) Kalliala och Toikkanen skriver att i praktiken ska det vara möjligt att genomföra användning av sociala medier i undervisningen och de menar att det behövs engagemang av lärarna för att det ska kunna genomföras. Jag anser att ansvaret inte enbart kan sättas på lärarna, för det är mycket mer än bara lärarnas engagemang som behövs. Det

behövs den rätta utrustningen i skolan, samt kunskap hos både lärare och studerande, det behövs tid och resurser för att få sociala medier till en fungerande del av undervisningen. Det räcker inte enbart att lärarna kan använda sociala medier, utan för att sociala medier ska kunna användas i undervisningen behöver även studerandena veta hur de ska använda sociala medier ur ett inlärningsperspektiv och vid det laget räcker det inte att man som studerande kan använda till exempel Facebook. En relevant undersökning som gjorts år 2011 i Åbo behandlar hur man i framtiden eventuellt kunde använda sig av sociala medier som verktyg vid olika vuxenutbildningsenheter (Nurmela, 2011).

Sammanfattningsvis kan konstateras att sociala medier är ett fenomen som det har forskats om. Det finns forskare som hänvisar till att gemensamma spelregler saknas och att unga lärare glömmer bort att alla, även studerandena, har samma rättigheter till informationsgivning då sociala medier används i undervisningen.

1.3 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med den här avhandlingen är att undersöka yrkeslärares uppfattning om sociala medier och hur de uppfattar användningen av sociala medier i undervisningen i vuxenutbildningen.

Forskningsfrågorna för denna avhandling är:

- Hur uppfattar yrkeslärare som undervisar inom fristående examina sociala medier?
- Hur använder yrkeslärare som undervisar inom fristående examina sociala medier?

Eftersom målet med avhandlingen är att få ett resultat om hur yrkeslärare uppfattar sociala medier, så behövs en förklaring av vad uppfattning betyder. Enligt SAOL (2011, s. 1029) beskrivs uppfattning som en åsikt eller en mening om något. Med hjälp av intervjuerna försöker jag ge en överblick över respondenternas uppfattning om sociala medier och hur de ser på användningen av sociala medier i undervisningen. För att svara på forskningsfrågorna och för att uppnå syftet med avhandlingen har jag delat avhandlingen i två delar: teori och empiri. I teorin behandlas den litteratur som är relevant med tanke på den empiriska undersökningen. Jag har valt att använda intervju som datainsamlingsmetod. Intervjun är en kvalitativ intervju som är tematiserad. Som forskningsansats används hermeneutiken och den används även som analysmetod.

1.4 Avhandlingens struktur

Avhandlingen är uppbyggd enligt följande. I teoridelen behandlas vad sociala medier är, det vill säga vad sociala medier innebär. Även möjligheterna som användningen av sociala medier i undervisningen ger samt hur sociala medier används i undervisningen tas upp för att försöka kartlägga användningen av sociala medier i undervisningen. Dessutom behandlas problematiken kring användningen av sociala medier i undervisningen. I teoridelen tas även upp hur sociala medier kan kopplas till samarbetsinlärning och hur didaktiken påverkar planeringen av undervisningen. I metodkapitlet redovisas för hermeneutiken som används som metod i denna avhandling samt hur intervjun är uppbyggd och hur resultatet analyserats med hjälp av hermeneutiken. Efter analysen redovisas för de resultat som intervjuerna lett till. Slutligen diskuterar jag metodvalet och resultatet samt hurdan eventuell fortsatt forskning som kunde utföras.

2 Sociala medier i undervisningen

Eftersom Finland är en del av Europeiska Unionen så har jag bekantat mig med utbildningspolicydokument från både EU och från det statliga utbildningsverket i Finland. I detta kapitel beskrivs sociala medier utgående från litteraturen samt hur man kan använda sociala medier i undervisningen och vilka positiva effekter sociala medier kan bidra till i undervisningen och inläringen. Didaktiska aspekter är väsentliga i lärarnas arbete därav beskrivs också didaktiska frågor och hur man vid undervisningsplaneringen kan ta med sociala medier. Problematiken kring användning av sociala medier i undervisningen lyfts också fram.

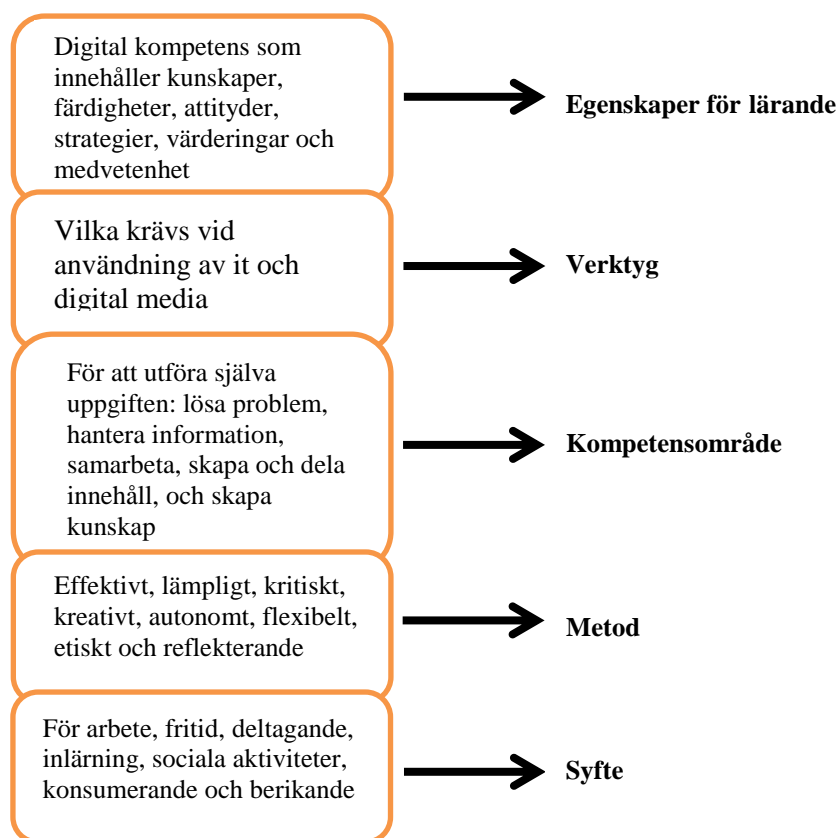
2.1 Offentliga bestämmelser och rekommendationer

Finland behöver som medlem i den Europeiska Unionen också följa de anvisningar som Europeiska kommissionen gör. I december 2006 publicerade EU-kommissionen en lista på åtta nyckelkompetenser för livslångt lärande för att uppnå allmän läskunnighet i medlemsländerna. En av kompetenserna är digital kompetens. Enligt Europaparlamentets och rådets rekommendation om nyckelkompetenser för livslångt lärande (2006/962) definieras digital kompetens på följande sätt:

Digital kompetens innebär säker och kritisk användning av informationssamhällets teknik i arbetslivet, på fritiden och för kommunikationsändamål. Den underbyggs av grundläggande IKT-färdigheter, dvs. användning av datorer för att hämta fram, bedöma, lagra, producera, redovisa och utbyta information samt för att kommunicera och delta i samarbetsnätverk via Internet. (EU, 2006/962)

EU:s definition av begreppet digital kompetens innefattar även kunskaper om hur tekniken i informationssamhället fungerar, det vill säga vilken roll tekniken har och vilka möjligheter den ger i vardagslivet, både på arbetet och på fritiden. Digital kompetens innebär användningen av de centrala tillämpningsprogrammen på datorer, programvaror som till exempel ordbehandling och informationssökning för att nämna ett par. Man behöver även kunskaper i hur informationssamhällets teknik stöder kreativitet och innovation. Begreppet innefattar också färdigheter som behövs för att söka och samla information och för att bearbeta, kritiskt granska och värdera information. Det behövs även färdigheter för att producera, redovisa och förstå information samt förmågan att skaffa sig, söka fram och

använda tjänster som Internet erbjuder är en del av begreppsdefinitionen. EU nämner även att man bör kunna använda tekniken som stöd för kritiskt tänkande, kreativitet och innovation. Till sist behandlar EU även attityder gentemot användning av teknik i informationssamhället. Man behöver besitta en kritisk och reflekterande attityd för att sälla information och för att ansvarsfullt kunna använda sig av interaktiva medier. Även intresset att engagera sig i olika nätverk och grupper för kulturella, sociala och yrkesrelaterade ändamål stöder den digitala kompetensen. (EU, 2006/962.) För att försöka tydliggöra hur digital kompetens i sin helhet fungerar kan man dela upp definitionen på digital kompetens i olika delar. Ferrari (2012) delar upp digital kompetens i fem delar, som visar hur digital kompetens fungerar. Figur 1 visar Ferraris tankegång. Den första delen beskriver digital kompetens som innehåller kunskap, färdigheter, attityder, strategier, värderingar och medvetenhet, alltså det som krävs för att lära sig. Den andra delen innehåller de verktyg som behövs, som informationsteknologi och datorer. Den tredje delen är att utföra själva uppgiften, dvs. till vad man använder sin digitala kompetens. Är det för att lösa en uppgift eller för att samarbeta? för att nämna två exempel. Den fjärde delen beskriver genom vilken metod och på vilket sätt man lär sig. Den sista delen beskriver syftet.

Figur 1. Bearbetad och översatt version av Ferrari (2012, s. 30), Digital kompetens

Digital kompetens lämpar sig för mer än enbart till utbildning, undervisning och inläring, alltså är digital kompetens en egenskap som behövs i hela samhället. (Ferrari, 2012, s. 30.)

Då avhandlingen skrivs i Finland anser jag att det är viktigt att även hänvisa till vad det statliga utbildningsverket i Finland, Utbildningsstyrelsen, har gett för rekommendationer om användning av sociala medier i undervisningen. År 2012 gav Utbildningsstyrelsen ut en rekommendation som lämpar sig för förskoleundervisning, grundläggande utbildning, gymnasieutbildning och grundläggande yrkesutbildning. I och med att en del av vuxenutbildningen även hör till grundläggande yrkesutbildning så kan denna rekommendation i viss mån tillämpas i vuxenutbildningen. Utbildningsstyrelsens syfte med rekommendationen är att ge riktlinjer för hur man använder sociala medier i undervisningen. Syftet är också att försöka skapa verksamhetssätt som ger jämlika möjligheter för alla elever och studerande att lära sig använda sociala medier som en del av mediefärdigheter och för att eleverna och studerandena ska lära sig förstå sociala mediernas roll i samhället. Genom rekommendationen vill Utbildningsstyrelsen betona skolans fostrande uppgift som är att lära eleverna att använda sociala medier tryggt, ansvarsfullt och på ett etiskt hållbart sätt (Utbildningsstyrelsen, 2012.)

2.2 Definition av sociala medier

I det följande försöker jag ge en så välformulerad definition av sociala medier som möjligt. Den korrekta benämningen för sociala medier är social teknologi. Det är en ny sorts teknologi som vuxit fram under de senaste åren och med teknologin har utseendet på internet förändrats. (Hart, 2011, s. 24.) Enligt Pönkä och Impiö har man sedan år 2005 talat om sociala medier, men vad allt innebär begreppet sociala medier? Jag har valt att ta upp fem definitioner på begreppet utgående från den litteratur jag läst.

Den första definitionen är att alla webbtjänster kallades för sociala medier i början, men så småningom fick begreppet en annan innebörd. Den andra definitionen är att man började fokusera på innehållet i sociala medier, och genom Webb 2.0 (se s. 10) blev det möjligt för internetanvändarna att både ladda upp, dela och ta del av olika texter, bilder och ljud med andra internetanvändare. Det är texten och bilderna, det vill säga innehållet, som man fäster koncentrationen på i sociala medier. Den tredje definitionen på sociala medier baserar sig på hur vi kan kommunicera och dela information genom internet med varandra. Det som kan konstateras med sociala medier är att de centrala faktorerna är öppenhet, växelverkan och

kommunikation. Den fjärde definitionen är hur de ovan nämnda definitionerna tillsammans bildar sociala medier, det vill säga hur gemenskapen, innehållet och Webb 2.0 tillsammans bildar sociala medier. Ett exempel på detta är att en person som använder sociala medier laddar upp en film på internet, trots det blir den inte automatiskt ett socialt medium. Det är först när andra användare av samma program går in och tittar på filmen och börjar kommentera eller kanske till och med editerar filmen som filmen blir en del av sociala medier. (Pönkä & Impiö, 2012, s. 21–24.) Den femte och sista definitionen av sociala medier är virtuell service, virtuella funktioner och fenomen som är kopplade eller skapade på internet. Idag räknas även de mobila apparaterna till sociala medier. (Paaso, 2012, s. 1.) De definitioner av sociala medier som beskrivits är sammanställda i tabell 1.

Tabell 1. Definitioner av sociala medier

Fem definitioner av vad sociala medier är:
1. Olika webbtjänster
2. Innehållet i olika webbtjänsterna
3. Kommunikation och delande av information genom internet
4. Alla ovan nämnda definitioner tillsammans bildar sociala medier
5. Virtuell service, virtuella funktioner och fenomen som är kopplade till eller skapade på internet

Nedan ges tre exempel på olika sociala medier som kan användas i undervisningen. I Blogger/Blogspot (en bloggplattform) kan man skapa bloggar enligt eget behov genom att välja layout till det innehåll som man själv skriver in. Blogger är gratis och man kan till exempel skapa en kurslogg för enskilda kurser. Blogger ägs av Google. (Kalliala & Toikkanen, 2012, s. 109.) Om man arbetar i grupp och är fler som ska arbeta med samma dokument, kan man istället för att skicka ett Worddokument fram och tillbaka skapa ett gemensamt dokument med hjälp av Google Docs där man kan vara flera som arbetar med samma dokument. Vid dokumentsamarbete är det Google Docs som för tillfället är det mest använda verktyget. (Kalliala & Toikkanen, 2012, s. 30.) Vill man samla alla sina studenter i samma nätverk kan Facebook vara ett verktyg. Facebook är det populäraste nätverket i Finland. (Kalliala & Toikkanen, 2012, s. 113.) Valet av dessa tre faller på att de är de verktyg som används mycket.

Sammanfattningsvis kan konstateras att sociala medier innehåller många olika egenskaper, det är ett mångfasetterat uttryck som innefattar många olika verktyg.

2.3 Olika möjligheter med sociala medier i undervisningen

Hur kan man använda sociala medier i undervisningen? Kort förklarar man med hjälp av sociala medier skriva, publicera och samarbeta med texter, bilder och ljud, kommunikation, sociala nätverk, ”hållas uppdaterad” och med hjälp av sociala medier kan man sätta ihop undervisningsmiljön (Kalliala & Toikkanen, 2012, s. 17). För att se möjligheterna med användningen av sociala medier i undervisningen måste man uppfatta sociala medier som ett läromedel, läromedel anses vara ett pedagogiskt hjälpmedel som kan användas direkt i undervisningen. Det vanligaste läromedlet är läroboken. (Långström & Viklund, 2006, s. 101.)

I och med utvecklingen av sociala medier och Webb 2.0 har de olika verktygen och medierna underlättat både kommunikation, interaktion och samarbete i samhället men även i undervisningssituationer. Genom denna utveckling har många forskare tagit initiativ om hur sociala medier kan tillämpas i både formell och informell undervisning. Det har visat sig att användningen av sociala medier som verktyg i undervisningen kräver noggrann pedagogisk design, en välformulerad struktur och möjlighet till stöd i användningen. Sociala medier minskar på avståndet i inläringen mellan lokala (skolklassrum) och virtuella miljöer och med hjälp av teknologin behöver vi inse de sociala mediernas betydelse för individer och grupper. (Häkkinen & Kankaanranta, 2011, s. 210–211.) Med hjälp av teknologiska verktyg kan information presenteras på flera olika och nya sätt, detta leder till ett nytt koncept i inläringssituationer. Med teknologiska verktyg syftas på interaktion i inläringssituationer, bilder, animationer och ljudfiler som kan användas som läromaterial. (Löfström, Kanerva, Tuuttila, Lehtinen och Nevgi, 2010 s. 26.)

Löfström m.fl. (2010, s. 26) anser att inläringen kan påverkas av lärarens val vid planering av undervisningsmetoder, val av nätbaserad inläringssituation, läromaterial och undervisningsmedier. Både under förberedelse skedet och under kursens gång måste man som lärare fästa uppmärksamhet på hur man bygger upp inläringssituationen för att göra miljön både enkel och tydlig ur den studerandes synvinkel. Då läraren tar i beaktan studerandena i planeringen, främjar läraren studerandens inläring och kan förbättra deras studiemotivationen. (Löfström m.fl., 2010, s. 26.)

Det finns många olika verktyg i olika format i sociala medier, till exempel grupper, internetgemenskaper och sociala nätverk. Dock är det viktigaste i undervisningen inte vilken sorts socialt medium man använder utan växelverkan studerandena emellan spelar en större roll. Till sociala mediernas natur hör grupper och gemenskaper som delar information och

erfarenheter med varandra. Därför lämpar sig sociala medier i undervisningssyfte. (Pönkä & Impiö, 2012, s. 25–29.) Men målet med undervisningen ska inte vara att använda sociala medier, utan sociala medier ska vara ett hjälpmedel för att nå de mål som finns i kursbeskrivningen (Kalliala & Toikkanen, 2012, s. 12).

2.3.1 Kommunikation

Med hjälp av sociala medier blir kommunikationen ömsesidig mellan lärare och studerande som har visat sig bli främja undervisningen i skolan. Det har också visat sig att i virtuell och nätverksbaserad undervisning har kommunikationen mellan studerandena emellan ökat. (Paaso, 2012, s. 2.) Den nätbaserade undervisningen är i praktiken integrerad undervisning (integrerad undervisning i detta sammanhang syftar inte på specialpedagogik utan på att man integrerar sociala medier i undervisningen), där man kopplar samman kontaktundervisning med både undervisning och inläring i olika nätmiljöer (Löfström, Kanerva, Tuuttila, Lehtinen, & Nevgi, 2010, s. 12). Eftersom dagens studerande lär sig mer och mer på egen hand och med hjälp av den moderna teknologin och sociala medierna, kan det de lär sig till stor del ersätta både lärare och läroböcker. Därför blir lärarens roll mycket betydelsefull när det gäller att inspirera och motivera, sätta in faktakunskaper i ett större sammanhang och ge mening och relevans till kunskapsområdet och till utvecklandet av studerandenas kritiska tänkande. (Jämterud, 2010, s. 15.)

2.3.2 Sociala mediars positiva inverkan på lärande

Jämterud (2010) beskriver hur digitala lärarresurser har positiv inverkan på studerandens lärande och bidrar till ett bättre resultat. Faktorer som påverkats av informationsteknologin (it) och användningen av sociala medier i skolan bland studeranden är motivation och engagemang, interaktion och återkoppling, ökad begreppsmässig förståelse, ökad måluppfyllelse, individualiserat lärande och mer relevant undervisning. Det har visat sig att studerandena blir mer motiverade och engagerade då de får jobba med moderna tekniska hjälpmedel som till exempel dator. Motivationen ökar då de får arbeta med verktyg som är naturliga för dem och dessutom erbjuder dem många olika användningsområden. Tekniken, internet och sociala medier gör det möjligt för en studerande att anpassa sina arbetsformer till den lärostil som passar honom eller henne bäst. Med hjälp av teknik, internet och sociala

medier får de studerande tillgång till både visuella och ljudbaserade källor vilket visat sig vara en motivationshöjande faktor. Det har konstaterats att en ökad motivation leder till ökad uppmärksamhet från studerande, vilket igen främjar lärandet. (Jämterud, 2010, s. 20.)

Med hjälp av modern teknik och digitala läroresurser har de studerande nu möjligheten till större interaktion i undervisningen än vad de tidigare haft möjlighet till. Det vill säga studerandena är inte längre passiva mottagare av information utan kan själva styra aktiviteterna och hela tiden ha möjlighet att göra aktiva val i inläringen. Vid användningen av modern teknik finns det en möjlighet till direkt återkoppling till de studerande vilket kan sporra studerandena på vägen och läraren kan genom sociala medier omedelbart meddela om någonting som gjorts fel eller behöver korrigeras. Även här leder interaktionen med andra studerande till en motivationshöjning som i sig kan leda till bättre resultat i lärandet. Med hjälp av den visuella tekniken och internet stöds studerandenas begreppsbyggnad och förståelse för abstrakta begrepp, det vill säga en ökad begreppsmässig förståelse. 3D-design har möjliggjort en kvalitetsökning i studerandenas arbete och i deras förståelse för vetenskapliga principer och samband. (Jämterud, 2010, s. 20–21.) Även Löfström, Kanerva, Tuuttila, Lehtinen & Nevgi (2010) tar upp hur interaktionen påverkar de studerandes inläring. Interaktionen har visat sig stöda både den enskilda studeranden men också gruppens kunskapsbyggnad. De tar även upp att interaktionen i sig inte stöder inläringen som så, utan det är viktigt att lärarna funderar hur interaktionen kan stöda inläringen. Då man som lärare vet vilken slags interaktion som stöder inläringen mest, hjälper det både den enskilda studeranden och hela gruppen för att nå de mål som finns för kursen. (Löfström m.fl., 2010, s. 60.)

På samma sätt som användningen av sociala medier och it ökar begreppsförståelsen så ökar användningen av sociala medier och it även måluppfyllelsen. Då lärarna använder dator och sociala medier i undervisningen kan de stärka ämnesrelaterade prestationer bland studerandena. Genom användningen av sociala medier och it finns det en stor potential för att höja resultaten hos de studeranden med inläringssvårigheter och motivationsproblem. Jämterud (2010) påpekar att det är viktigt att komma ihåg att det inte är lärarens skicklighet att använda tekniken som är avgörande utan det är lärarens pedagogiska skicklighet och inblick i kursplanens mål som är avgörande och har den största betydelsen. Med hjälp av dator, internet och sociala medier får studeranden möjlighet att studera i egen takt, utgående från egna förkunskaper och behov. Genom det blir den studerande mera delaktig i läroprocessen och kan därför själv välja om hon eller han vill gå vidare, stanna upp eller

repetera. Här kan även lärarna ge innehållet lika svårighetsgrader så att studeranden själv väljer den nivå som passar honom eller henne bäst. Individualiserat lärande har gjort det möjligt för studeranden att bära ett eget ansvar för sitt lärande samt styra sitt lärande och då har även studeranden möjlighet att få individuellt anpassat stöd. Även uppföljningen av den enskilda studerandens lärande är lättare med hjälp av tekniken och internet, både för studeranden själv men också för läraren. (Jämterud, 2010, s. 21–22.)

2.3.3 Växelverkan mellan lärare och studerande

Då man använder sociala medier i undervisningen är det bra att man inte bara begränsar sig till ett medium, utan att man ger de studerande möjlighet att behärska flera medier i teorin och i praktiken. På det sättet är det sedan lättare att ta i bruk nya sociala medier i arbetslivet då studerandena har en grund att stöda sig på (Kalliala & Toikkanen, 2012, s. 11.) Det finns tre sätt att skapa växelverkan mellan lärare och studerande med hjälp av internet och teknologi. De tre skedena är växelverkan mellan användare, växelverkan med innebörd och andra former av växelverkan. De tre sätten visar hur man skapat växelverkan med hjälp av sociala medier. Om man som lärare är en ny användare av sociala medier rekommenderas det även att man följer de här utvecklingstegen. (Benson & Brack, 2010 s. 27–29.)

Tabell 2. Tre sätt att skapa växelverkan

Ordning	Definition
1	Växelverkan mellan användare
2	Växelverkan med innebörd
3	Andra former av växelverkan

I tabell 2 definieras Bensons och Bracks (2010) olika skeden av växelverkan. Det första skedet och även den enklaste formen av växelverkan mellan användare är kommunikation med hjälp av e-post. Det är även den vanligaste formen av kommunikationen som sker mellan lärare och studerande. Förutom e-post kan man använda olika chatt-verktyg på olika läroplattformar (t.ex. Moodle och Fronter) eller nätverk (t.ex. Facebook). Här finns alltså en möjlighet för läraren att välja vilket verktyg han eller hon använder och hur han eller hon använder verktyget för växelverkan. (Benson & Brack, 2010, s. 27–29.)

Det andra skedet enligt Benson och Brack (2010) är att skapa växelverkan med innebörd. En fördel med internet i detta skede är de resurser som finns på internet, allt från videor, poddcast¹ och texter till ljudfiler. Genom denna fördel lär sig studerandena att bli kritiska och hitta det material som är relevant och garanterar ett effektivt lärande. Det är de resurser som finns på internet som skapar växelverkan, och vid valet av innebörden har läraren möjlighet att delta i växelverkan. Det sista och tredje skedet är andra former av växelverkan. Det tredje skedet innehåller olika frågeformulär och undersökningar med hjälp av multimedier som kan ge automatisk feedback (Benson & Brack, 2010, s. 29–32.) Det sista skedet anser jag som skribent är en metod som används mera i USA och Storbritannien, där man använder prov med färdiga svarförslag och som är lätta att direkt tillämpa med hjälp av sociala medier. Jag anser att i Finland skulle det tredje skedet av växelverkan motsvara användningen av läroplattformar i undervisningen både vid distanstillfällena och vid närvtillfällena. Med hjälp av läroplattformen skapas växelverkan mellan studeranden sinsemellan men också med läraren.

2.3.4Handledning av studerande

Enligt Bates (2011) finns det ett stort utbud av verktyg som kan användas av lärare för att skapa sitt eget undervisningsmaterial. Lärare kan skapa kurser som tar den enskilda studerandes behov i beaktande och innehållet i kursen är öppet för alla, det vill säga att studerandena kan kommentera, uppdatera och ta del av innehållet. Utvecklingen har framskridit så långt att studerandena med hjälp av Webb 2.0 har kontroll över vad de lär sig och hur de lär sig. I vissa delar av världen har utvecklingen gått ännu ett steg längre med skolor som agerar enbart på internet och inte har någon läroplan, inga formella lärare eller examensuppgifter. Ändå kan det konstateras att vissa saker inte förändras fast utvecklingen av användningen av sociala medier går framåt. De studerande behöver ändå handledning, undervisningsstöd och godkännande av lärare. Trots att studerande påstår sig vara självständiga i sina studier har det kommit fram att de studerande i verkligheten behöver hjälp av både lärare och läroinrättningen. En av de väsentligaste orsakerna till att individer söker sig till en utbildning är att de vill lära sig någonting de inte kan, då behöver studerandena stöd, uppmuntran och erkännande för att framskrida i studierna. Med hjälp av sociala medier kan

¹ Metod för att skapa ljudfiler som kan laddas till datorer och mobiler (Boström, 2011, s. 161).

lärare hjälpa och handleda sina studerande, vilket bidrar till att studerandena kan framskrida i sina studier mycket mer effektivt. (Bates, 2011, s. 28–29.)

Även Löfström, Kanerva, Tuutila, Lehtinen och Nevgi (2010) poängterar att inom nätbaserad undervisning behövs ännu mer handledning då lärare och studerande inte möts kontinuerligt under inlärningsprocessen och det krävs mera självständigt arbete av studerandena. De poängterar även att då undervisningen är välplanerad och de pedagogiska lösningarna stöder uppnåelsen av inlärningsmålen kan informations- och kommunikationsteknologi användas som stöd för både undervisningen och inläringen. Med hjälp av nya medier och ny teknologi blir det möjligt att genomföra undervisningen på flera olika sätt och att använda olika undervisningsmaterial. Dock kan dessa metoder bidra till en kognitiv belastning för användarna, vilket kan störa inläringen. Därför är det viktigt att vid planeringsskedet och genomförandet ta både lärarens och studerandens aktivitet inom informationsbehandling i beaktande. (s. 12–15.)

2.3.5 Att lära sig i en gemenskap – samarbetsinläring

Förutom att studerandena har möjlighet till interaktion med hjälp av sociala medier ger sociala medier även en möjlighet för samarbetsinläring (kollaborativt lärande). Förutom den enskilda studerandes inlärningsprocess vid en kurs är det även viktigt att utnyttja gruppen för att skapa ny kunskap. Därav är det relevant för lärare att fundera över vilka samarbetsituationer som leder till gemensam ny kunskap och gemensamma mål för kursen. Löfström m.fl. (2010) poängterar att lärare ska utnyttja samarbetsinläring när de planerar och utför kurser. Med hjälp av samarbetsinläring uppmuntras de studerande att skapa gemensamma förståelser, utbyta tankar och material, ge feedback och förslag på utveckling åt varandra. Samarbetsinläring kan till exempel ske genom diskussionsforum där man väljer diskussionsämnen som är relevanta ur studerandes synvinkel. (Löfström m.fl., 2010, s. 60.)

Kortfattat betyder samarbetsinläring att två eller flera personer lär sig eller strävar efter att lära sig någonting gemensamt. Samarbetsinläring lämpar sig för användning av sociala medier i undervisningen, då det gemensamma i samarbetsinläringen är att man använder sig av ett nätverk där alla studerande kan medverka och på det sättet dela information och diskutera olika agendor. (Impiö, Pönkä, & Vallivaara, 2012, s. 12.) Kalliala och Toikkanen beskriver kollaborativt lärande som ett inläringssätt där alla är ansvariga för inläringen, allt från att organisera till hur det går till i praktiken. Då man studerar tillsammans kan man nå

resultat som är omöjliga att nå ensam, eftersom allas starka sidor kommer fram i en grupp vilket i slutskedet bidrar till gruppens arbete. (Kalliala & Toikkanen, 2012, s. 13.)

Egidius (2006) beskriver kollaborativt lärande som samarbete mellan elever, studerande och andra som deltar i utbildningen. I samarbete är det lärandet som är det centrala, och samarbetet sker oftast med hjälp av internet eller på ett kollaborativt sätt (s. 204). Det finns flera definitioner på samarbetsinläring. Dillenbourg (1999) anser att det inte finns en entydig definition på samarbetsinläring. Enligt Dillenbourg är den mest allmänna definitionen ett tillfälle där två eller flera människor lär eller försöker lära sig någonting tillsammans. Man har tolkat samarbetsinläring från olika perspektiv och man kan även förklara samarbetsinläring som en situation där det förväntas att ske någon slags växelverkan mellan de som deltar i samarbetsinläringen, men det finns ingen garanti för att alla parter som deltar också lär sig någonting. För Dillenbourg innebär samarbete att alla deltagare är på samma nivå, gruppen utför samma saker, gruppen har ett gemensamt mål och den arbetar tillsammans. Detta är dock omöjligt, eftersom det inte finns två människor med exakt samma kunskap, eller så kan de besitta samma kunskap men tolka situationer på olika sätt. Han förklarar även samarbetsinläring som en växelverkan som sker när studerandena och eleverna lär sig genom samarbete. Han menar att det vore bra med en moderator vid lektioner där samarbetsinläring sker för att gruppen ska nå målet i inläringen med hjälp av små förslag av moderatoren. Moderatoren skulle även se till att alla deltar i växelverkan under lektionen. (Dillenbourg, 1999, s. 1–11.)

Även Littelton och Häkkinen beskriver samarbete som en situation där flera personer arbetar tillsammans med samma uppgift. Enligt Littelton och Häkkinen finns det bland forskare en gemensam uppfattning om vad samarbete innebär, nämligen växelverkan mellan människor som har engagerat sig för ett gemensamt mål. Även om Dillenbourg nämner att det är svårt att skapa en gemensam definition av samarbetet har forskare ändå lyckats nå konsensus. (Littelton & Häkkinen, 1999, s. 20–21.) Efter flera år av forskande har man kommit fram till att samarbete hjälper den enskilda individen att lära sig. Det har också visat sig att lärare får sätta allt mera tid på att få studerandena att bry sig om varandra och försöka få dem att samarbeta (Bluemink, 2011, 17.)

Hart (2011) lyfter fram att då det oftast finns grupper som redan använder sociala medier som ett verktyg så ska man inte blanda sig i processen utan låta dem göra det som de gör. Vid ett framgångsrikt samarbete behövs människor som är glada, villiga och färdiga att arbeta tillsammans och som delar med sig av sin kunskap och sina färdigheter. Vissa människor kan

behöva hjälp på vägen för att lära sig hur man ska samarbeta i grupp, medan andra människor genast kan fungera i grupp. Hart påpekar att det inte är lönsamt att tvinga människor att samarbeta. (Hart, 2011, s.75.) Här kan man fråga sig om det är lönsamt att gå en utbildning, om utbildningen kräver samarbete om man som studerande inte kan fungera i grupp. I dagens samhälle är samarbete en egenskap som vi människor förväntas ha i arbetsvärlden. Jämterud hänvisar till att it-användningen kan leda till ett ökat samarbete mellan studerandena tack vare den nya teknologin. När två eller flera studerande samarbetar kring samma sak med hjälp av it så kan alla tillföra någonting i själva läroprocessen, vilket sporrar dem i deras kunskapsutveckling. (Jämterud, 2010, s. 22.)

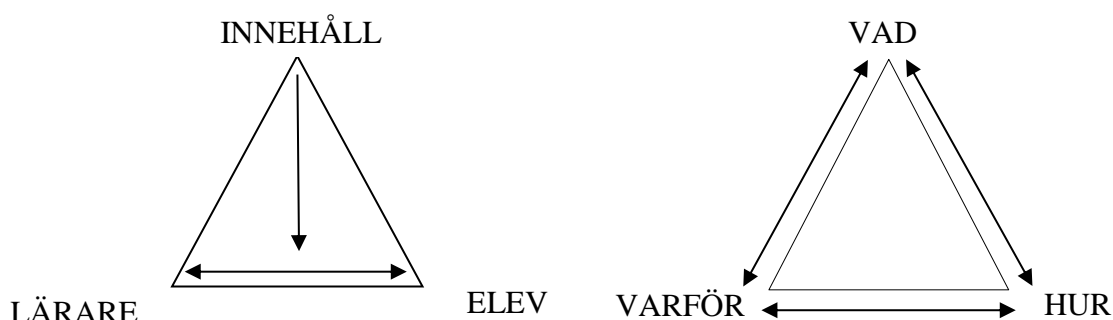
I det kunskapssamhälle som vi lever i ökar hela tiden kraven på att kunna samarbeta, oberoende av om det handlar om studiegrupper eller kollegerna på arbetsplatsen. För att kunna utveckla ny kunskap och information och för att lösa problem skapas det nya samarbetsituationer hela tiden där människor effektivt samarbetar med de idéer och kunskaper som man har för att utveckla nytt. För samarbetslärande har både verktyg och miljöer skapats i en snabbt takt under de senaste åren. Miljöerna och verktygen förstärker interaktionen, grupparbetet, delandet av kunskap och expertis mellan dem som samarbetar. Dock har det visat sig att i en undervisningssituation behövs flera pedagogiska modeller och verktyg för att den ska stöda den enskilda studerandes inläring vid samarbete. (Häkkinen & Kankaanranta, 2011, s. 208–209.)

Sammanfattningsvis kan sägas att samarbetsinläring lämpar sig då två eller flera studerande samarbetar, men man kan inte tvinga någon att delta i inlärningsprocessen för att gruppen ska nå ett resultat, det ligger i allas egna intresse att inläringen sker genom samarbete. Vid samarbetsinläring kan ingen garanti ges att alla som deltar i processen lär sig, men man kan försöka lära sig. I undervisningssituationen behövs pedagogiska modeller och verktyg för att inläringen ska ske med hjälp av samarbete. Som skribent ser jag ett utmärkt sätt på vilket sociala medier kan kopplas ihop med samarbetsinläring. Genom sociala medier kan läraren agera som moderator under lektionen fast deltagarna inte är fysiskt på samma plats, och då kan även läraren vid ett tidigt skede ingripa om gruppen inte klarar av att själv nå målet. Jag anser alltså att Dillenbourgs åsikt är lämplig för sociala medier. Även Kalliala och Toikkanen anser att ansvaret är allas vid inläringstillfällen som sker i samarbete och att alla ska bidra till inläringen och det anser jag med.

2.4 Didaktik

Vid planering av undervisning stöter man som lärare på begreppet didaktik. De grundläggande didaktiska frågorna är vad, varför och hur och alla tre frågor är väsentliga och bör ställas när lärare börjar planera sin undervisning. Frågornas betydelse står för vad som ska ingå i undervisningen, varför man väljer innehållet och hur man genomför undervisningen. Under de senaste åren har även frågorna när och vem eller vilka tillsatts, då är frågan när undervisningen ska ske och vem eller vilka som definieras som målgruppen. (Långström & Viklund, 2006, s. 20–21.) Didaktiken delas upp i två olika delar, den normativa didaktiken och den deskriptiva didaktiken. Den normativa didaktiken ses som en benämning för lärarna om undervisningen medan den deskriptiva benämningen ses som undervisningsvetenskap. Fördelningen är en förenkling, men båda delarna har ändå en förankring till varandra. (Hansén, Kansanen, Kroksmark & Sjöberg, 2011, s. 42–43.)

Didaktik innebär enligt Imsen mer än bara mål, metoder och arbetsformer i undervisningen, det handlar om ett samspel med olika yttre faktorer och som lärare är man tvungen att utveckla en förmåga att förstå sin plats i samspelet. Vid planeringen finns det flera faktorer som man som lärare bör ta hänsyn till, exempelvis läroplaner, mål och innehåll, rum och utrustning, elevernas förmågor och förutsättningar, väder och reseplaner, klimat och så vidare. Utöver dessa grundfrågor kommer även diskussionen om den enskilda skolans mål. Eftersom planeringen ofta sker individuellt så blir undervisningen varierande, om man ska samarbeta kan det vara svårt att planera om man inte har samma förståelse för ämnet. (Imsen, 1999, s. 31–38). Med hjälp av dessa frågor som definierats ovan så skapas växelverkan mellan läraren och studerandena. Denna växelverkan kallas didaktikens relation och kan granskas med den så kallade didaktiska triangeln. Den didaktiska triangeln kan ritas på olika sätt. Hansén m.fl. granskar relationen mellan lärare, elev och innehåll, som lärarens viktigaste uppgift ses relationen mellan elev och innehåll, då det räknas leda till elevens lärande (Hansén m.fl., 2011, s.45–47.), medan Imsen ritar triangeln med frågorna vad, hur, varför (1999, s. 31.)

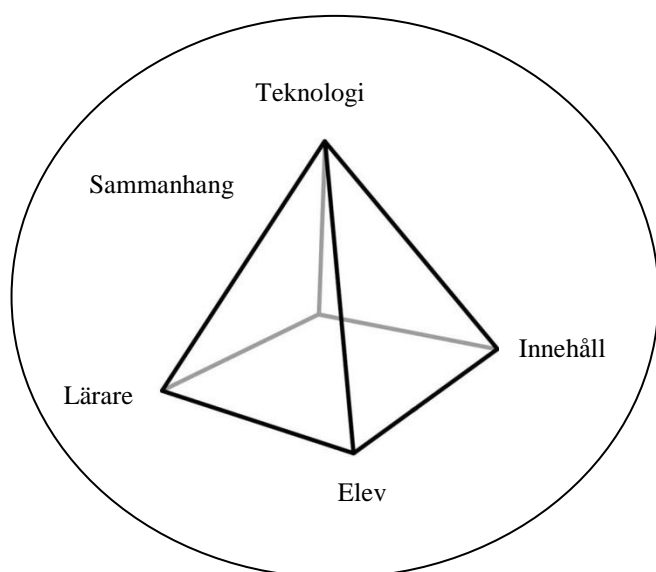

Figur 2. Didaktiska triangeln enligt Hansén m.fl. (till vänster) och Imsen (till höger)

Det finns olika uppfattningar om vad didaktiken ska innehålla. En uppfattning är att med hjälp av didaktiken måste kopplingen mellan det som händer utanför klassrummet och förväntningarna som ställs både inom och utanför klassrummet och skolan, bidra till hur undervisningen planeras. En annan uppfattning är att didaktiken ska fokusera på innehållet, det vill säga vilka ämnen och vilka delar av ett ämne som är av störst värde för studerandena. Även den uppfattningen finns att didaktiken ska vara med då skolorna diskuterar fram sina undervisningsmål. (Imsen, 1999, s. 29.)

Imsen skriver att det finns anledning att noggrant överväga hurdan undervisningen bör vara och Imsen kallar det ett normativt perspektiv på undervisningen. Om man enbart ställer frågorna vad, hur och varför, så blir många frågor om undervisningens verklighet obesvarade, vilket leder till en ofullständig didaktik och man fokuserar enbart på idealen utan att gå närmare in på skolans verklighet och all den variation som finns där. (1999, s. 31–32.)

Under årens lopp har den didaktiska triangeln utvecklats i samband med att samhället utvecklats. I och med att teknologin blivit en allt större del av samhället har forskare även tillagt teknologin i triangeln genom att göra den didaktiska triangeln till en pyramid. Med den triangeln skapas flera trianglar på alla sidor av pyramiden som alla behöver tas i beaktande. På botten skapas den ursprungliga triangeln lärare–elev–innehåll medan det på den ena sidan skapas en triangel elev–innehåll–teknologi. Den triangeln kan kopplas till e-lärande och undervisning med hjälp av internet. Medan det på den andra sidan bildas triangeln lärare–elev–teknologi där interaktionen mellan lärare och elev med hjälp av teknologin tar plats. Och på den sista sidan skapas triangeln lärare–innehåll–teknologi som syftar på lärarnas undervisningsplanering av den nätbaserade undervisningen och lektionsundervisningen. Alla dessa trianglar omringas av sammanhanget (context). Med hjälp av figur 3 kan man se pyramiden som de olika didaktiska trianglarna skapar och hur teknologin är en del av planeringsskedet. (Tchoshanov, 2013, s. 20–21.)

Figur 3. Bearbetad och översatt version av Tchoshanov (2013, s. 20) E-didaktisk triangel.

Genom denna utveckling har teknologin och sociala medier fått en större betydelse i planeringen av undervisningen och även ändrat på didaktiken. Både den klassiska didaktiken och den modernare didaktiken baserar sig på inläringsteorier. Den modernare didaktiken kallas e-didaktik. Huvudmålet för e-didaktik är undervisningens kvalitet och inläring. Både den traditionella didaktiken och e-didaktiken baserar sig på samma pedagogiska grunder. En av skillnaderna mellan den klassiska didaktiken och e-didaktiken är att e-didaktiken har förflyttat sig från det traditionella klassrummet till internet. Det vill säga, den klassiska didaktiken föredrar undervisning närundervisning, medan e-didaktiken använder sig av en blandning av nätbaserad och närundervisning. Inte enbart läraren har kunskap utan också studerandena har kunskap att dela med sig i inläringen, vilket bidrar till ett aktivt lärande. Genom lärarnas användning av e-didaktik avskaffas begränsningen att endast böcker är läromedel, nu är även den information som flödar på internet ett läromedel. (Tchoshanov, 2013, s. 21–23.)

Vid användning av sociala medier i undervisningen är det ändå viktigt att komma ihåg för att studerandena ska förstå ämnet så måste läraren beakta tre faktorer för att stödja inlärningsprocessen: vilka de olika inlärningsmålen är, val av undervisningsmetod och utvärdering av inläringen. Alla dessa tre faktorer bör stöda samma mål. (Löfström, Kanerva, Tuuttila, Lehtinen & Nevgi, 2010, s. 15–16.) Även dessa tre faktorer kan sättas in i den didaktiska triangeln. Med hjälp av den didaktiska triangeln och den e-didaktiska triangeln kan

lärarna planera undervisningen och ta i beaktande de olika faktorerna som påverkar inlärningsprocessen hos den studerande.

2.5 Problem med sociala medier i undervisningen

Användningen av sociala medier i undervisningen är inte enbart en positiv upplevelse för studeranden och lärare. Det är därför skäl att även lyfta fram problem som kan uppstå vid användningen av sociala medier i undervisningen.

Då man tar in sociala medier i undervisningen ska man som lärare komma ihåg att alla användare är jämlika, det vill säga alla deltagare är skapare av material. Det finns en stor mängd olika sociala medier och alla dessa olika program eller nätverk har olika villkor, det är upp till läraren som ansvarar för kursen att vara medveten om de olika villkoren då han eller hon väljer att använda ett socialt medium i undervisningen. (Paaso, 2012, s. 2–3.)

I den finländska lagen finns en *Lag om dataskydd vid elektronisk kommunikation 516/2004* och syftet med den lagen är att trygga konfidentialitet och integritetsskydd vid elektronisk kommunikation. I 6 §, Skydd av meddelande och identifieringsuppgifter i lagen nämns det som också är viktigt i undervisningssituationer, det vill säga en studerandes profil får inte visas för andra studerande. (Finlex, 2013.) Då en skola är en arbetsplats är det arbetsgivarens uppgift att klargöra reglerna för användning av sociala medier på arbetsplatsen och då är man som lärare skyldig att följa arbetsgivarens policy (Paaso, 2012, s. 3).

De finns många utmaningar för skolorna när sociala medier tas i bruk i klassrummen. Bland annat fanns det många förväntningar på både undervisningen och lärandet när datorerna introducerades i undervisningen. Dock diskuteras det huruvida man har kunnat implementera it-användningen i klassrummen. En av utmaningarna är att alla studerande inte har samma möjligheter till inläring då utrustningen är avancerad. Det har lett till att it-användningen i skolorna har minskat och ligger inte på den nivå man förväntat sig med tanke på det informationssamhälle som vi lever i. Trots att teknologin och internetförbindelser ökar så förändras inte undervisningsmetoderna på ett sådant sätt att det blir möjligt att utnyttja en större användning av it och sociala medier i undervisningen. (Häkkinen & Kankaanranta, 2011, s. 206–207.) Problematiken ligger i att man inte har utvecklat en ämnesdidaktik om hur och när den digitala tekniken ska användas i undervisningen (Samuelsson, 2014, s. 15).

Som lärare kan man inte lära sig att använda alla olika medier som finns. Ett problem är att man som lärare tror sig vara tvungen att behärska alla olika medier. Det som är rekommenderbart är att en lärare bekantar sig med ett dussin olika sociala medier. Men för att använda olika sociala medier i undervisningen räcker det inte att bara bekanta sig med verktyget, för det krävs även att man använder verktyget så att när man tar det i bruk i undervisningen klarar man sig utan tekniska bekymmer som leder till att undervisningen lider. Även om det tar sin tid att lära sig använda ett socialt medium, så gagnar det både studerandena och läraren, om verktyget lämpar sig för undervisningen. Bland annat minskar verktygen på arbetsbördan, de hjälper att hålla kontakten med eleverna, samarbetet blir bättre och det är lättare att dela information. (Kalliala & Toikkanen, 2012, s. 11.)

Enligt Hart behövs det vissa egenskaper för att behärska sociala medier. Egenskaperna är bland annat att söka och hitta den information man behöver, kritisk färdighet, kreativ färdighet, analytisk färdighet, förmåga att skapa nätverk med andra, människokänedom, en logisk och en hållbar förståelse av olika sökmetoder. Dessa egenskaper kan vara både ett problem och en fördel. Har man som studerande eller lärare dessa egenskaper borde användningen av sociala medier fungera, men om de fattas blir användningen lidande. Egenskaperna och färdigheterna är sammanfattade i tabell 3 (Hart, 2011, s.71.)

Tabell 3. Egenskaper och färdigheter

Egenskaper och färdigheter:
Söka och hitta rätta information
Kritiska färdigheter
Kreativa färdigheter
Analytisk förmåga
Förmåga att skapa nätverk med andra
Människokänedom
Logisk och hållbar förståelse av olika sökmetoder

Genom Webb 2.0 utvecklades många sociala medier, men det har ändå visat sig att 80 % av lärarna (i USA) som använder sociala medier i undervisningen inte använder dem tillräckligt. Detta beror på att de använder de läroplattformar som läroinrättningen har licens till. Det har även visat sig att studenterna behöver den struktureringen som läroplattformarna har, men ändå är den metoden inte tillräcklig då det finns nyare sätt för användningen av läroplattformarna genom utvecklingen av Webb 2.0. Samtidigt frågas det hur kvaliteten kan

uppnås med hjälp av användning av sociala medier och hur kan studenterna lära sig att hitta pålitlig och noggrann information. Det är upp till lärarna att lära studenterna detta och ge den struktur och handledning som behövs för studerandenas inlärningsframgång. (Bates, 2011, s. 29.)

Då teknologin numera finns överallt, även i klassrummen, är det inte teknologin som är bekymret längre, utan det finns ett klart behov av att arbeta med frågor som till exempel hur människor etablerar och designar utrymmen eller läroplattformar för lärandeaktiviteter för pedagogisk verksamhet. Häkkinen och Kankaanranta refererar till Dillenbourg och Jerman (2006) som efterlyser en integrerad lärandeansats. Den integrerande lärandeansatsen innebär i deras mening en sammanflätning av datorbaserade aktiviteter (t.ex. sociala medier och mobilutrustning) och aktiviteter som sker i form av närundervisning (t.ex. föreläsningar, grupparbeten och fältbesök). De menar även att i framtiden kommer lärandemiljöerna att integrera såväl fysiska, virtuella, personliga som kollektiva rum. (Häkkinen & Kankaanranta, 2011, s. 213–214.)

Sammanfattningsvis kan konstateras att det råder en viss problematik kring användningen av sociala medier i undervisningen. Teknologin i klassrummen borde vara uppdaterad men den ämnesdidaktiska utvecklingen om hur sociala medier ska användas i undervisningen saknas. Även lärarens ansvar att lära sig integrera sociala medier i undervisningen saknas enligt vissa forskare. Som lärare anser jag att man bör vara kritisk vid valet av sociala medier som används i undervisningen.

2.6 Sammanfattning

Jämterud (2010) poängterar det som är relevant i undervisning. Med det menar han att genom användningen av teknik, internet och sociala medier kan man som lärare främja, stöda och utveckla studerandenas lärande både innanför och utanför skolan. Genom användning av teknik, internet och sociala medier i undervisningen blir innehållet mer relevant för studerandena, och genom det kan studerandena koppla in sin egen världsbild, och skolan förbereder dem på så sätt för det samhälle de ska leva och arbeta i. (Jämterud, 2010, s. 23.)

För att sammanfatta detta kapitel kan konstateras att både EU och Utbildningsstyrelsen i Finland uppmanar utbildningarna att använda sociala medier i undervisningen. Det finns alltså många möjligheter med användningen av sociala medier i undervisningen. Det finns många

olika sociala medier som kan användas i undervisningen samt fler positiva effekter av sociala medier i lärande. Att höja studerandens motivation eller att få en studerande motiverad för lärande kan vara svårt, sociala medier ett verktyg som kan användas som motivationshöjare i undervisningen. Användningsändamålen bland alla sociala medier är många, men de mest konkreta som kan vara till hjälp i undervisningen är att skriva, publicera och samarbeta med hjälp av multimedier, kommunikation och sociala nätverk. Med hjälp av dessa kan man skapa undervisningsmiljöer som gynnar både lärare och studerande. Som Jämterud poängterade finns det flera positiva effekter av användning av dator, internet och sociala medier i undervisningen som gynnar både studerandena och lärarna.

Haasio och Haasio anser att de finländska lärarna borde göra informations- och kommunikationsteknologi (it) till en del av det dagliga planeringsarbetet. Även Utbildningsstyrelsen har uppmanat skolorna att skapa strategier för hur it används på skolan. Målet med de enskilda skolornas it-strategier är att den studerande lär sig grunderna för informations- och kommunikationsteknologi och kan tillämpa dem i praktiken. (Haasio & Haasio, 2008, s. 64–68.) Helt klart behövs strategier för att sociala medier, datorer och internet ska bli en del av undervisningen och för att lärarna ska börja använda sociala medier i undervisningen. E-didaktiken är ett steg mot den riktningen som lärarna bör följa för att undervisningen ska kunna ske via sociala medier på ett sätt som är gynnsamt för både lärare och studerande.

Fast sociala medier kan berika undervisningen och inläringen på många olika sätt är det skäl att även kritiskt granska användningen av sociala medier. Då man som lärare väljer att använda sociala medier i undervisningen eller vid ett inläringstillfälle kräver det att man satt sig in i hur mediet fungerar och vilka konsekvenser användningen för med sig. Som lärare behöver man ta i beaktande sina studeranden och skolans policy när det gäller användningen av sociala medier.

3 Den empiriska undersökningen

För att uppnå ett resultat i denna avhandling har jag valt att använda hermeneutiken som forskningsansats. Valet av hermeneutiken baserar sig på att jag ville få veta mer om yrkeslärares uppfattningar om sociala medier och efter att jag bollat med olika forskningsansatser ansåg att jag bäst får fram uppfattningarna med hjälp av hermeneutiken. I empirin beskrivs hermeneutikens historia och hur den har använts i denna avhandling. Hermeneutiken har även använts som hjälpmedel vid analysen. I detta kapitel behandlar jag också avhandlingens reliabilitet, validitet och etiska överväganden.

3.1 Vad är hermeneutik?

För att få en helhetsbild av hermeneutiken beskrivs först hermeneutikens historia. Hermeneutikens rötter finns i renässansen där hermeneutiken har två delvis parallella riktningar, den protestantiska bibelanalysen och det humanistiska studiet av antika klassiska böcker. Utgångspunkten för hermeneutiken är texttolkning och bibelvetenskap. Hermeneutikens huvudtema har från dess början varit ”att meningen hos en del endast kan förstås om den sätts i samband med helheten” (Alvesson & Sköldberg, 2008, s. 193), det vill säga för att förstå en del, till exempel ett kapitel i en bok, måste man förstå hela boken. Man kan även kalla det den hermeneutiska cirkeln. (Alvesson & Sköldberg, 2008, s.193.)

Den hermeneutiska cirkeln börjar med en del med vars hjälp man sedan försöker förstå helheten, och genom det fördjupar sig i både delen och helheten. Denna cirkel kallas den objektiverande hermeneutiska cirkeln. Det finns även en aletisk hermeneutisk cirkel, och den cirklar mellan förförståelse och förståelse. I början var den enskilda delen respektive helheten en Bibeltext eller en antik klassisk bok, men efterhand har hermeneutikens användningsområde utökats till att gälla skrivna texter i största allmänhet, det talade ordet och till slut till tolkning av språkliga handlingar i allmänhet. ”Helheten” blev även offer för utvecklingen och från att helheten varit Bibeln eller en antik bok så blev man mera intresserad av författaren bakom verket, och för att förstå helheten så måste man inkludera författaren. För att förstå författaren måste man förstå den samhällseliga kontexten som författaren levde i. Så till slut blev hela världshistorien helheten. (Alvesson & Sköldberg, 2008, s. 193–195.)

Genom detta kan konstateras att hermeneutiken har utvecklats från enskilda Bibeltexter till en förståelse av handlingar vars bakgrund är världshistorien. Utveckling påstås också vara ett resultat av empati som blev ett tillvägagångssätt för att försöka leva sig in i situationen. Med hjälp av fantasin försöker man sätta sig in i situationen för att klarare kunna förstå meningen i handlandet. Även intuition är en del av hermeneutiken, man kan inte förklara en helhet om man inte har förstått den genom en inre intuition. (Alvesson & Sköldberg, 2008, s. 195.) Hermeneutiken kan vara skeptisk i förhållande till sig själv, för den kan skapa, sönderdela och rekonstruera kunskap (Ödman, 2007, s. 15). Som det ovan skrivits har hermeneutiken genomgått en utveckling sedan den uppkom.

Viktiga element i hermeneutiken är empatin och att förstå innehållet, inte bara att begripa det. Hermeneutiken bygger på att vi förstår andra människors känslor och upplevelser med hjälp av empati. Som även tidigare forskare skrivit kan man med hjälp av hermeneutiken tolka människor, resultat av människors handlingar, olika sorters skrifter, bilder, byggnader och hantverksföremål. Visst är hermeneutiken ett osäkert tolkningsredskap då vi alla människor kan tolka saker olika men som människor måste vi försöka förstå det vi tolkar. Hermeneutiken är alltid påverkad av tolkarens värderingar, förförståelse och kontext. (Thurén, 2007, s. 94–103.) Hermeneutikens huvudteser är att den som tolkar förstår den tolkade bättre än vad personen i fråga förstår sig själv (Alvesson & Sköldberg, 2008, s. 195).

Sammanfattningsvis kan hermeneutiken beskrivas som en lämplig metod då forskaren har en förförståelse och förstår innehållet. Den som tolkar behöver förstå både delen och helheten för att förstå sammanhanget. Och eftersom alla kan tolka olika är hermeneutiken inte en säker metod. Men eftersom jag vill tolka mina respondenters åsikt om användningen av sociala medier i undervisningen, anser jag att denna metod lämpar sig bäst för min avhandling.

3.2 Hermeneutikens tolkningsskeden

Inom hermeneutiken finns det olika tolkningssätt. Bland annat finns det ett tolkningssätt som kallas historisk hermeneutik som intresserar sig för det som hände vid forskningstillfället (Ödman, 2007, s. 68). Jag använder mig inte av historisk hermeneutik eftersom jag är intresserad av respondenternas uppfattning och inte av vad som skedde under själva intervjutillfället. Jag använder mig av Kvales sju tolkningsskeden. Med hjälp av hermeneutiken tolkade jag mina intervjuer och försökte finna en gemensam förståelse och

mening i hur yrkeslärare som undervisar i fristående examina uppfattar sociala medier. Kvale nämner att forskningsintervjun är ett samtal om den mänskliga omvärlden och där sedan det muntliga förvandlas till texter som ska tolkas. I hermeneutiken finns det sju principer vid tolkningsskedet. Dessa presenteras i tabell 4. (Kvale, 1997, 49-52.)

Tabell 4. Hermeneutikens sju tolkningsskeden

Skede	Tolkningsprincip
1	Ständig växling mellan del och helhet, det vill säga att delar tolkas enskilt och från delarnas tolkning ansluts de sedan tillbaka till helheten.
2	Man slutar tolka ett skede när man nått en god gestalt som kan kopplas till sammanhanget.
3	Prövning av deltolkning mot meningen i texten som helhet. Man jämför enskilda meningars tolkning med den tolkningen man fått från hela intervjun.
4	Textens autonomi, man ska förstå texten utifrån sig själv och som intervjuare ska man försöka förstå respondentens världsbild.
5	Som intervjuare ska man ha kunskap om textens tema, och genom det ska man som intervjuare koppla ihop meningar, uttryck och olika sammanhang.
6	Det finns inga förutsättningar för tolkning av texter. Skribenten och intervjuaren måste vara medvetna om möjligheten, om sina egna förutsättningar och sätt att påverka och försöka beakta dem vid tolkningen.
7	Varje tolkning innebär förnyelse och kreativitet.

3.3 Val av insamlingsmetod

I och med att jag vill få en uppfattning om yrkeslärares uppfattningar om sociala medier i undervisningen har jag valt kvalitativ intervju som insamlingsmetod. Jag använde en strukturerad intervju där jag ställde frågor om lärarnas användning av sociala medier i undervisningen. Frågorna i intervjun är öppna frågor. Intervjuns tema är sociala mediers användning i undervisningen i fristående examina, vilket gör intervjuerna till fokusintervjuer. (Trost, 2010, s. 40–43.) När jag byggde upp intervjun utgick jag från Kvales och Brinkmanns sju stadier i en intervjuundersökning. Det vill säga jag tematiserade och planerade intervjufrågorna så att undersökningens syfte togs i beaktande, sedan utförde jag intervjuerna varefter jag transkriberade intervjuerna. Vid transkriberingen använde jag mig av Åbo Akademi's transkriberingsregler (Åbo Akademi, 2011). Efter transkriberingen började analyskedet av intervjuerna och verifieringen, då jag alltså fastställde resultatets validitet, reliabilitet och generaliserbarhet. Efter alla dessa sex stadier gjorde jag en sammanfattning om mitt slutresultat i kapitel 4 Resultatredovisning. När jag arbetade fram min intervjuguide utgick jag också från frågorna varför, vad och hur som är viktiga när man tematiserar

intervjun. (Kvale och Brinkmann, 2009, s. 118–120.) Innan jag utförde mina intervjuer testade jag min intervjuguide med en pilotintervju för att kontrollera att frågorna uppfattades rätt och om någonting behövde ändras.

3.4 Val av respondenter

För att hitta respondenterna har jag kontaktat rektorer, platschefer och undervisningspersonal vid läroinrättningar som erbjuder fristående examen. När jag tog kontakt per e-post berättade jag om undersökningens syfte och kraven för att ställa upp för intervju. Kraven för att få ställa upp för intervju var att man är behörig yrkeslärare och undervisar i fristående examina. Fyra stycken lärare ställde upp för intervju. Vid valet av respondenter har jag medvetet valt att intervjua lärare med olika undervisningsämnen för att kontrollera om det finns skillnader mellan olika ämnen. I tabell 5 över respondenternas bakgrund har jag valt att inte skriva ut lärarbehörighet då alla respondenter har det. Respondenterna benämns med kodnamn. Alla intervjuade är kvinnor.

Tabell 5. Bakgrundsinformation om respondenterna

Kodnamn	Utbildning	Bransch	Antalet år i arbetet
Nina	Artenom, textil	Hantverk	20
Eva	Byggnadsingenjör	Bygg	Ca 20
Anna	Studentmerkonom	IT och kontor	25
Karin	Kock och storhushållsföreståndare	Kosthåll	Ca 22–23

Vid valet av respondenter utgick jag ifrån samtyckesprincipen, det vill säga jag gav respondenterna möjlighet att själva välja om de vill ställa upp i mitt forskningsprojekt. Jag gav även gett information om vad det innebär för respondenterna att delta i intervjun och hur jag skulle bearbeta svaren. Till sist informerade jag respondenterna om att de har rätt att när som helst dra ur sig från denna undersökning. (Ruane, 2006, s. 31.)

3.5 Reliabilitet och validitet

I detta delkapitel diskuteras frågor gällande avhandlingens reliabilitet och validitet, och jag redogör också för hur dessa tagits i beaktande i denna avhandling. Reliabilitet och validitet

handlar främst om att mäta rätt, det vill säga var det rätt företeelse eller objekt som mättes och med vilken noggrannhet utfördes mätningen (Starrin & Svensson, 1994, s. 128–129.)

Kvale och Brinkmann (2009) förklarar att reliabilitet kopplas ihop med forskningens resultat och tillförlitlighet. Reliabilitet handlar om det resultat som forskaren fått och om resultatet kan uppnås av en annan forskare, vid en annan tidpunkt. Man ifrågasätter ofta intervjuarens reliabilitet vid en forskarintervju. Detta beror på hur de som blir intervjuade kommer att förändra sina svar och om de ger olika svar till olika intervjuare. Intervjuarens reliabilitet kan kopplas ihop med ledande frågor som intervjuaren inte är medveten om, vilket kan leda till att den som blir intervjuad svarar olika på de ställda frågorna i intervjun. (Kvale och Brinkman, 2009, s. 263.) Patel och Davidson beskriver reliabiliteten med att det handlar om hur väl instrumentet motstår slumpinflytande. Reliabiliteten kan även säkerställas genom att spara och lagra det material som man som forskare fått i undersökningen. På det sättet kan man återgå till materialet och undersöka det igen om det behövs. (2011, s. 103.)

Validitet kan förklaras som forskningens giltighet, sanningen, riktigheten och styrkan i ett yttrande. Med det menas hur det resultat som nås i forskningen är hållbart, välgrundat, försvarbart, vägande och övertygande. Kvale och Brinkman refererar till Cronbach (1971) som utvidgat begreppet validitet till att validitet är en process genom vilken man försöker utveckla mer välgrundade tolkningar om de observationer man gjort. (Kvale & Brinkman, 2009, s. 200, 264.) Patel och Davidson nämner att i fråga om forskningens validitet är det viktigt att det som ska undersökas överensstämmer med vad vi undersöker, det vill säga undersökningen görs så att avhandlingens syfte och forskningsfrågor uppnås (2011, s. 102.) Validitet behandlar även forskaren, har hon eller han bekantat sig tillräckligt väl med teorin, planerat datainsamlingen noga, transkriberat noggrant, gjort en ändamålsenlig analys och slutligen rapporterat resultatet tydligt (Starrin & Svensson, 1994, s. 128–131).

För att öka forskningens reliabilitet har jag inte haft ledande frågor i min intervjuguide, dock kan inte reliabiliteten helt säkerställas då varje intervjutillfälle är olika, så om någon annan använde min intervjuguide kunde svaren vara någonting annat då även respondenten kan ändra sitt svar. Jag spelade in alla mina intervjuer för att kunna lyssna på dem många gånger för att transkriberingen skulle bli så korrekt som möjligt. Min avsikt med undersökningen är att undersöka yrkeslärares uppfattning, och det har jag gjort med hjälp av intervjuguiden. För att så bra som möjligt säkerställa validiteten i denna avhandling har jag satt mig in i den litteratur som finns om ämnet, planerat datainsamlingen noga, transkriberat noggrant, gjort analysen enligt hermeneutiken och rapporterat resultatet tydligt. Jag har även strävat till att

mina tolkningar är välgrundade över de observationer jag gjort men tillförlitligheten kan aldrig uppnås helt.

3.6 Etik

Den etiska aspekten är någonting som bör vara en del av hela forskningsprocessen och inte enbart en del av intervjuundersökningen. Vid forskningsskedet finns det flera etiska frågor att ta i beaktande. Exempelvis att forskningen har ett vetenskapligt värde, att informera respondenterna om deras samtycke och konfidentialitet, samt om konsekvenser som kan uppstå för respondenten, stressen som kan uppstå vid intervjutillfället och som kan förändra respondentens självuppfattning, att vid transkribering säkra konfidentialiteten och slutligen vid analyskedet kunna avgöra hur djupt och kritiskt man ska analysera intervjun. Etiska frågor finns med under hela forskningsprocessen. (Kvale, 1997, s. 104–105.) Patel och Davidson nämner informationskravet där forskaren ska informera om forskningens syfte för de som berörs av forskningen och nyttjandekravet, vilket innebär att den information som samlats om respondenterna endast får användas för forskningsändamål (2011, s. 63).

I denna forskning har jag följt ovanstående etiska riktlinjer. När jag kontaktade respondenterna förklarade jag vad syftet med intervjun och med min forskning är. Före själva intervjutillfället berättade jag för respondenterna om samtyckeskravet och att de har rätt att avbryta intervjun när som helst. För att bevara respondenternas integritet har jag gett kodnamn åt dem, jag har inte skrivit ut i vilken skola de arbetar och valt att lämna bort sådan information som kan skada respondenterna. Det är endast jag som forskare som tagit del av det material som sedan analyserats i denna avhandling.

3.7 Analys

Efter att jag intervjuat och transkriberat intervjuerna enligt Åbo Akademis transkriberingsregler började jag bearbeta materialet och utföra själva analysen. För att få en bättre uppfattning om hur jag skulle använda mig av den hermeneutiska tolkningsmodellen bekantade jag mig med Christer Skoglunds (2012) anvisningar om hur arbetsgången vid användningen av hermeneutiken är. Vid bearbetningen av intervjumaterialet har jag tagit stöd från Skoglunds förslag på arbetsgång.

Skoglunds arbetsgång (2012, s. 2–3):

1. Formulera problemet samt vad det är man vill få veta
2. Fundera vad man redan tror att man vet, det vill säga precisera sin förförståelse/förkunskap
3. Läs in sig i bakgrundsmaterial och tidigare forskning
4. Första läsningen av det material man fått i undersökningen, och notera allt som man överraskas av
5. Göra en första tolkning av det man undersöker
 - a. Notera likheter och skillnader
 - b. Notera vad respondenterna anser vara viktigt
 - c. Notera vad respondenterna anser vara självklart
 - d. Notera om det är något respondenterna försvarar sig emot
6. Att kontextualisera sammanhanget mellan texterna och respondenterna
7. Slutanalys
 - a. Finns det något mönster man kan se?
 - b. Har det skett en utveckling?
 - c. Har något blivit viktigare?
 - d. Finns det något som inte längre framstår som ett problem?
 - e. Liknar mönstret något annat känt mönster?
 - f. Liknar det någon känd teori?

Till näst redovisas hur jag har använt mig av Skoglunds (2012, s. 2–3) arbetsgång.

Steg 1–3

Hermeneutiken har funnits med under hela processen i skrivandet av denna avhandling. Först formulerade jag problemet och vad jag ville ha reda på, det vill säga yrkeslärares uppfattning om sociala medier och hur de använder sociala medier i undervisningen. Sedan formulerade jag min förförståelse, det vill säga det jag redan trodde att jag visste. Min förförståelse var att användningen av sociala medier bland yrkeslärare i fristående examina används i en liten skala inom utbildning och att de flesta är negativt inställda till sociala medier. Därefter formulerade jag avhandlingens syfte och forskningsfrågor. Efter att jag formulerat problemet, syftet och forskningsfrågan började jag läsa relevant litteratur som jag sedan använt mig av i teori delen i denna avhandling.

Steg 4

Steg 4 i Skoglunds arbetsgång när man använder sig av hermeneutiken som analysmetod är att första gången läsa igenom de material man fått, i mitt fall de transkriberade intervjuerna och att notera allt som överraskade mig som skribent. Jag intervjuade fyra verksamma yrkeslärare som undervisar inom fristående examina. Då jag som skribent anser att ordet överraskar är nervärderande mot respondenterna vill jag hellre presentera olika faktorer som jag tyckte var intressant att respondenterna berättade om. Faktorerna som jag reagerade på var, ”respondenternas inställning till sociala medier”, ”hur respondenterna såg sammankopplingen mellan hur sociala medier kan användas som hjälpmedel i samarbete mellan studeranden”, ”möjligheterna att utveckla sociala medier”, ”tilliten som fås av studeranden då man använder sociala medier”, ”hur respondenterna såg sociala medier som en ny metod för undervisningen”, ”kopplingen mellan användningen av sociala medier och samhället” och till sist ”på vems ansvar användningen av sociala medier är i skolorna”.

Steg 5

I steg 5 gjorde jag den första tolkningen av materialet och vad jag hade undersökt. I Skoglunds arbetsgång har han satt fyra underrubriker i steg 5. Jag följer även här Skoglunds förslag. Först har jag noterar likheter och skillnader. I min intervju var intervjufråga 1. Hur skulle du beskriva sociala medier? Med hjälp av denna fråga ville jag få en bild av respondenternas uppfattning om sociala medier. Det visade sig i transkriberingsskedet att respondenterna genom hela intervjun beskrev sociala medier. Jag listade upp allt om hur de beskrev sociala medier och i den listan kan man se en klar fördelning mellan egenskaper, teknologi och olika verktyg och program, (se tabell 6). Det fanns en skillnad mellan hur respondenterna uppfattade sociala medier. Det fanns likheter och skillnader mellan respondenternas syn på hur studerandena använder sociala medier.

Till nästa har jag noterat vad respondenterna ansåg att är viktigt. I min tolkning finner jag en klar fördelning mellan tre saker som respondenterna anser att är viktigt. Det är utveckling av sociala medier och hur de själva borde utveckla sig för att bättre kunna använda sig av sociala medier, hur de ser sig själva som användare och studerandenas användning. Samtidigt tolkar jag att alla dessa tre kopplas ihop med varandra, eftersom den ena faktorn bidrar till den andra. Till exempel genom att respondenten utvecklar sin användning av sociala medier får

studerandena mera ut av undervisningen. Alla fyra respondenter anser att de borde utveckla sig själva som användare.

I min tolkning fastnade jag på en sak som är olika bland respondenterna och det är synen på e-post som sociala medier. Och det passar även in i nästa skede av Skoglunds arbetsgång det vill säga vad respondenterna anser vara självklart. Två av respondenterna anser att e-post inte är sociala medier, men e-post är en sorts kommunikation mellan två användare och ett verktyg. E-post är ett verktyg som alla respondenter använder dagligen.

Den sista punkten i steg 5 söker något respondenterna försvarar sig emot. Där hittade jag bara en sak som kan sammankopplas med hur respondenterna ser sig själva som användare av sociala medier. Jag tolkar det som så att två av respondenterna eventuellt vill använda sig mera av sociala medier men stödet från arbetsgivarna saknas. Dessa respondenter har en kunskap om sociala medier men de saknar tid för att kunna utveckla sitt användande.

Steg 6–7

Steg 6 i Skoglunds arbetsgång är att kontextualisera sammanhanget mellan texterna och respondenterna. Den här delen har jag valt att sätta i avhandlingens resultatdiskussion där jag diskuterar de resultat som avhandlingen gett och vilka likheter som fanns mellan litteraturen och resultatet från den empiriska undersökningen och för att sammanfatta de resultat som nåtts. Steg 7 i arbetsgången är slutanalysen. Där har jag även följt de sex underfrågor som Skogslund ställer och med hjälp av dem nått de resultat som presenteras i avhandlingens resultatdel.

4 Resultat

Resultatet i denna avhandling har uppnåtts på basis av analysen som gjorts av det material som kom från intervjuerna. Därefter utförde jag analysen med hjälp av Skoglunds (2012) arbetsgång, som kan användas då man valt hermeneutik som forskningsansats. Det sista steget i Skoglunds arbetsgång är slutanalysen som jag vill koppla samman med resultatet i denna avhandling. Syftet med den här avhandlingen är att undersöka yrkeslärares uppfattning om sociala medier och hur de uppfattar användning av sociala medier i undervisningen i vuxenutbildningen. Forskningsfrågorna för denna avhandling är:

– Hur uppfattar yrkeslärare som undervisar inom fristående examina användningen av sociala medier i undervisningen?

– Hur använder yrkeslärare som undervisar inom fristående examina sociala medier?

4.1 Yrkeslärares användning – kartläggning

För att redovisa resultatet har jag sammanställt en helhetsbild över varje enskild respondent. Med hjälp av sammanställningen har en kartläggning över respondenterna gjorts. För att försöka få en så klar helhetsbild som möjligt har jag sammanställt tabell 6 nedan. Tabell 6 har jag sammanställt utgående från de svar som respondenterna gett vid intervjutillfället. Med hjälp av tabell 6 kan man se hur respondenterna förhåller sig till sociala medier, hur de uppfattar sociala medier och om de använder sociala medier i undervisningen eller till annat. Svaret till hur de uppfattar sociala medier är taget från den första frågan i intervjuguiden. Men under intervjuens gång nämnde respondenterna egenskaper och verktyg som beskriver hur de uppfattar sociala medier. I tabell 6 är endast deras första beskrivning med. Vid varje intervju kom det fram att respondenterna ville utveckla eller förbättra användningen av sociala medier i sitt arbete, därav nedersta radens utvecklingsmål i tabell 6. Jag konstaterade att respondenterna hade många tankar om hur de ville använda sociala medier i undervisningen och i sitt arbete men att de ännu inte vågat börja använda sociala medier i själva undervisningen.

Tabell 6. Respondenternas helhetsbild

	Nina	Eva	Anna	Karin
Ser sociala medier som en fördel/nackdel?	Fördel	Fördel	Fördel	Fördel
Uppfattar sociala medier som	Lätt att nå många samtidigt och Facebook	Teknologi (dator och telefon), internet, olika nätverk och tidningar	Facebook, Twitter och Google-tjänster	Hålla kontakt och hålla sig informerad. Fronter, Moodle, Facebook,
Använder sociala medier i undervisningen/handledning?	Visar ibland något dokument	Sällan i undervisningen och det materialet som visas är sammanställt från internet	Vid handledning	Användning av Skype och Adobe Connect för handledning
Använder sociala medier till annat?	Dela information och studierelaterat material. Och hålla kontakten	Söka material och bilder, ta fram information och dela länkar	Kommunikation och dela information.	Hålla kontakt, sprider information och länkar.
Utvecklingsmål	Använda sociala medier direkt i undervisningen samt handledning åt alla studerande i användning av sociala medier.	Lära använda smartboarden (interaktiv skrivtavla) bättre.	Hålla handledning och även lektioner med hjälp av sociala medier.	Få mera erfarenheter av sociala medier. Utveckla till aktivt lärande. Utrustning åt personal och studeranden.

4.1.1 Respondenternas erfarenheter av sociala medier

Erfarenheterna bland respondenterna varierade. En av respondenterna påpekade att då studerandena är aktiva och går in på läroplattformen så fungerar sociala medier, men då alla inte gör det så är sociala medier inte ännu den bästa lösningen. En annan respondent berättade om den utveckling hon genomgått, nu använder hon Powerpoint-presentationer som är gjorda med hjälp av material som finns på internet istället för att visa gamla OH-transparanger. Den tredje respondenten poängterade delningen av information både bland lärare och studerande men också kolleger emellan. Den sista respondenten saknade erfarenheter då hon inte undervisar i klass. Alla respondenter hade inte erfarenhet av användningen av sociala medier i undervisningen men alla använder sociala medier vid sidan av undervisningen.

4.1.2 Respondenternas syn på fördelar av sociala medier

Trots att tre av respondenterna inte konstant använde sociala medier i undervisningen kunde alla respondenter påpeka fördelar med att använda sociala medier både i undervisningen men också som verktyg för att hitta material till undervisningen. På frågan om respondenterna ser sociala medier som en fördel eller nackdel i undervisningen svarade respondenterna så här:

Eva: Jo, man får ju en massa information enkelt [söka material från sociala medier]...

Anna: Absolut, först och främst tycker jag att det är onödigt att hitta på nya verktyg [sociala medier] när de redan finns...

Karin: Jo, absolut och själv borde jag ju göra någonting åt det [användningen av sociala medier]...

Respondenterna såg fördelar i användningen av sociala medier i undervisningen. De hade en positiv inställning vilket behövs för att de i framtiden ska kunna börja använda sociala medier i undervisningen, eftersom det är lättare att anpassa sig till ett nytt fenomen eller arbetsätt om man ser fördelen i det. Respondenterna visade sitt kunnande genom att söka material till exempel från internet och på det sättet uppdaterade de den kunskap de redan besatt, denna utveckling är en del av livslångt lärande. Att söka information är ett indirekt sätt att använda sociala medier i undervisningen.

Sociala medier som samarbetsverktyg mellan studerande

I intervjuerna framkom att användningen av sociala medier som verktyg mellan studeranden kan ses som ett hjälpmedel i samarbetsövningar. En av respondenterna förklarade hur sociala medier kan användas som hjälpmedel vid samarbete studerandena emellan.

Nina: ... studeranden emellan som planerar sinsemellan olika evenemang och resor [med hjälp av sociala medier]...

Att respondenten kunde se möjligheten att använda sociala medier som ett samarbetsverktyg kan anses som en fördel, då undervisningsmålen nås bättre genom samarbete.

4.1.3 Studerandenas roll i användning av sociala medier

Respondenterna hade en uppfattning om hur deras studerande skulle använda sociala medier och det ansvar som studerandena borde ta. Det vill säga att även om vissa av respondenterna använder läroplattformen för informationsutbyte är det ingen garanti för att alla deras studeranden loggar in på plattformen för att söka information. Respondenterna förväntade sig av sina studerande att de tar ansvar för sina studier. Att studerandena aktivt skulle delta i informationsdelningen och dela med sig av den information och kunskap de besitter till medstuderande och lärarna är också något respondenterna förväntade sig av de studerande.

Nina: ... studierelaterat material tillgängligt för alla. Att jag har satt ut det på en bricka att sen är det upp till dem att söka fram det därifrån [Fronter].

Anna: ... jag skulle hemskt gärna se att mina studeranden skulle dela med sig av det dom kan och vet och det dom hittar av nya grejer...

En av respondenterna tog under intervjun upp att de studerandes kunskaper i användningen av sociala medier är mycket varierande, men att med hjälp av sociala medier kunde man få datorovana studerande att börja använda sociala medier.

Karin: ... ett enkelt verktyg som får datorovana 40+ att börja surfa...

Användningen av sociala medier bland studerande varierar stort. Därför påpekade en av respondenterna att för att studerandena ska vara på samma nivå behövs tilläggsresurser då man inte kan sätta undervisningstid på att lära studerandena att använda den läroplattformen som läroinrättningen använder. För om alla studerande använde samma sociala medier så skulle alla få den information som de behöver för att avlägga sina studier.

Nina: ... för att säkra att den [information] skulle nå alla så borde de läggas in tilläggsresurser för att alla ska vänja sig i och lära sig använda sociala medier...

4.1.4 Lärarens roll

I analysen framkom att lärarnas roll i användningen av sociala medier även är olika. Eftersom alla respondenter använde sociala medier olika i arbetet är användningsändamålen olika för respondenterna. En av respondenterna berättade att genom användning av sociala medier i undervisningen fick hon tillit av de studerande, vilket eventuellt kan tolkas så att dagens studerande litar mera på det som står på internet än på läraren.

Eva: ... på något vis tror de en bättre än när man står själv där... på något vis går det fram att det finns till och med på nätet skrivet.

En av respondenterna berättade också hur hon genom att bara ge dem till exempel en länk styr undervisningen och de studerandes möjlighet att lära sig och hitta annan intressant information som kunde gynna deras lärande. Därmed tog hon ställning till sitt eget sätt att undervisa och ifrågasatte sitt eget undervisningssätt. Dock framkom det att hon hellre gav en länk direkt till de studerande än att de själva skulle söka fram material då användningen av sociala medier bland studerandena är mycket olika.

Karin: ... jag styr ju innehållet med vad de läser då jag ger dem en länk och inte flera möjligheter.

Två av respondenterna ville att användningen av sociala medier i undervisningen skulle bidra till en ny metod för dem i undervisningen. Det vill säga att de ville att sociala medier ska bli en helt ny undervisningsmetod för dem. En av respondenterna ville att det skulle bli aktivt lärande.

Anna: ... jag skulle vilja ha det så att det faktiskt blir en ny metod för mig i undervisningen...

Karin: ... att slippa från traditionell undervisning till att aktivt engagerand sig som studeranden...

... jag har kollegor som jobbar mycket sig av aktivt lärande... men det [aktivt lärande] finns liksom inte i min värld idag ännu.

I lärarnas roll kunde även märkas ansvarstagande. Ansvarstagande kan kopplas samman med det samhällsliga ansvar lärarna har. Som lärare ska man visa gott exempel för sina studerande och följa lagen, där visade en av respondenterna hur hon tar sitt ansvar.

Nina: Jag får ju inte använda YouTube-filmer i undervisningen. [Youtube är inte lagligt att använda vid undervisningstillfällen i Finland]

Två av respondenterna ansåg att sociala medier borde användas av alla och även användas mera. Även här kan sammankopplas samhället och konstateras kan att respondenterna har ett bredare perspektiv på användningen av sociala medier och hur man kan använda det i samhället.

Eva: ...[sociala medier] borde användas mera av alla, alla borde vänja sig och använda sig mera av sociala medier...

Anna: ... skolan kanske lite släpar, eller utbildning lite släpar efter inte på alla branscher eller i alla skolor [användningen av sociala medier]...

Jag vill också lyfta fram lärarens ställning i arbetslivet. En av respondenterna berättade att för att lärarna ska börja använda sociala medier mer i undervisningen behöver de anvisningar som kommer från chefsnivå. Då det är cheferna som beslutar om finansieringen av fortbildning och den vikarietjänst som behövs för att lärarna ska kunna fortbilda sig. Jag tolkar detta som att om läraren skulle vilja använda mera sociala medier i undervisningen är det inte alltid möjligt om inte cheferna har sparat pengar för att lärarna ska ha möjlighet till fortbildning. Och att det på arbetsplatsen behöver råda en positiv anda och inställning till sociala medier och deras användning på arbetsplatsen.

Karin: ... det handlar nog om chefernas strategier att se till att vi håller oss uppdaterade och inte faller ner i pärmträsket...

Jag tolkar det som så att två av respondenterna eventuellt ville använda sig mera av sociala medier, men stödet från arbetsgivarna saknas. Dessa respondenter hade en kunskap om sociala medier men de saknade tid för att kunna utveckla sitt användande. Och då det inte kände att cheferna kräver att de ska använda sociala medier i undervisningen så försvarade de sin passivitet med hjälp av det.

Karin: Ja, jag är öppen för det men jag måste bli inkastad i det... [sociala medier]

Anna: ...Om någon säger nu har vi X [verktyg] så är jag genast där men jag är inte den som har hittat det...

Alla fyra respondenter arbetar som yrkeslärare inom fristående examina men inom olika branscher. Jag uppfattade att alla fyra undervisade men antalet timmar varierade bland dem. Tre av fyra handleder studerande genom personlig tillämpning och det är en mycket viktig del av fristående examina. Två av respondenterna nämnde att de gärna skulle använda sociala medier för handledning av studerande.

Anna: ... jag skulle gärna till exempel hålla handledning till vuxna studeranden, hålla kanske någon lektion till och med över X [ett socialt medium som läroinrättningen använder]...

I och med att respondenterna undervisar i olika branscher finns det olika behov för användningen av sociala medier i själva undervisningen. En av respondenterna nämnde att hon använde datorn under varje lektion, medan en annan nämnde att det mycket sällan används sociala medier i undervisningen eller datorstyrd undervisning men att vid handledning av studeranden är läroplattformen alltid öppen. Jag fokuserade i huvudsak på respondenternas uppfattning om sociala medier därav har jag inte ställt frågor om respondenternas arbetsmiljö eller arbetssituation och kan endast utgå från det som de sagt i intervjun. Det som frångår ur intervjuerna är att alla respondenter hade tillgång till dator och e-post i sitt arbete. I och med att respondenterna hade möjlighet till användning av dator i sitt arbete kunde även användningen av sociala medier i undervisningen vara större, men respondenterna påpekade att de saknade tid och erfarenhet för att kunna använda sociala medier i själva undervisningen. Genom svaren de gett vid intervjuerna visade respondenterna att de har kunskapen men de saknade tiden och erfarenheten.

4.2 Yrkeslärares uppfattningar om sociala medier

Av de fyra yrkeslärare som ställde upp i intervjun använde ingen regelbundet eller dagligen sociala medier i undervisningen. Fast de inte använde sociala medier i själva undervisningen anser jag att de hade en positiv uppfattning om sociala medier. Ordet uppfattning definierar jag som någons åsikt eller mening. Olikheter i respondenternas uppfattningar kunde konstateras, men en positiv uppfattning rådde överlag. En viss osäkerhet bland lärarna rådde, och att våga ta steget att använda sociala medier i undervisningen hade de inte ännu gjort. I

tabell 7 finns en sammanfattning av respondenternas uppfattning över sociala medier. I tabellen är uppfattningarna kategoriserade enligt egenskaper, teknologi och verktyg & program.

Tabell 7. Respondenternas uppfattningar om sociala medier

Egenskaper för sociala medier	Teknologi	Verktyg och program
<ul style="list-style-type: none"> • Lätt att nå många • Dela material och information • Verktyg för samarbete studerande emellan • Där man kan söka information • Kommunikationsmedel • Snabb • Hålla kontakten • Sprider länkar • Materialet ser mer proffsigt ut 	<ul style="list-style-type: none"> • Dator • Internet • Appar 	<ul style="list-style-type: none"> • Facebook • Twitter • Google + -tjänster • Lynx • Fronter och Moodle • YouTube • Olika programvara • Appar • E-post • Skype och Adobe Connect

Som det framgår i tabell 7, uppfattade respondenterna sociala medier både som verktyg och som program, de kunde också räkna upp egenskaper som sociala medier har. De egenskaper som respondenterna räknat upp är närmast fördelar.

Det finns en skillnad mellan respondenterna i hur de uppfattar sociala medier. En av respondenterna var starkt av den åsikten att sociala medier är teknologi, det vill säga dator och internet, men också den programvara som finns på datorerna, Powerpoint och utrustningen i klassrummen, som till exempel videokanonen. Tillsammans bidrog dessa till att respondentens arbete blir bekvämare. De andras åsikt kan sammanfattas med att de ansåg att sociala medier är att hålla kontakt och dela information.

I analysen framkommer det att inga negativa uppfattningar om sociala medier i sig själv fanns bland respondenterna. Det som ansågs som negativt eller nackdelar var bristfällig utrustning bland studerandena, det vill säga att alla inte hade samma möjligheter att arbeta med sociala medier. Då de finns studerande som inte hade tillgång till sociala medier, blir det dubbelt arbete för lärarna för att nå alla studerande. När de kom till lärarnas egen användning kom det fram att de saknade tid och erfarenhet för att använda sociala medier mera i undervisningen.

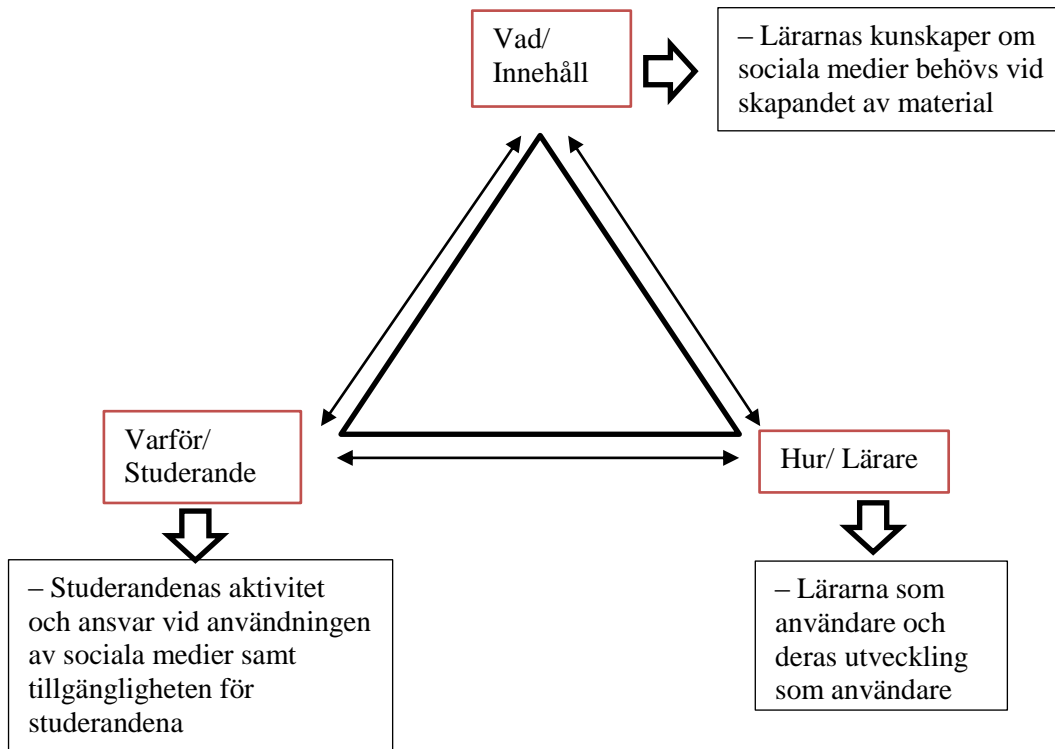
Skillnad i respondenternas uppfattning

I min analys fäste jag mig vid en sak som delade åsikterna bland respondenterna och det är synen på e-post som ett socialt medium. Två av respondenterna ansåg att e-post inte är ett socialt medium, eftersom de ansåg att det är ett vanligt verktyg de använder dagligen och inte förknippar med sociala medier och inte reflekterar över att det är ett socialt medium. Tvärtom är e-post en sorts kommunikation mellan två användare och det lättaste sättet att använda sociala medier. Har alltså användningen av sociala medier blivit så vanlig och självklar att endast de nyaste eller de mest populäraste programmen anses vara sociala medier? E-post är ett verktyg som alla respondenter använde i sitt arbete.

4.3 Förhållandet mellan lärare och studerande

I min tolkning finns en klar fördelning mellan tre saker som respondenterna anser vara viktiga. Det är utveckling av sociala medier och hur respondenterna borde utveckla sig själva för användning av sociala medier, hur de ser sig själva som användare och studerandenas användning av sociala medier. Samtidigt tolkar jag att alla dessa tre kan kopplas ihop med varandra, för den ena faktorn bidrar till den andra. Till exempel genom att respondenten utvecklar sin användning av sociala medier får studerandena mera ut av undervisningen. Alla fyra respondenter ansåg att de borde utveckla sig själva som användare. Mönster för utveckling av sociala medier och hur respondenterna borde utveckla sig för användning av sociala medier, hur respondenterna såg sig själva som användare och studerandenas användning av sociala medier kan kopplas samman och användas i den didaktiska triangeln. För att klargöra mönstret har jag använt mig av Imsens (1999, s. 31) didaktiska triangel och Hansén, Kansanen, Kroksmark, & Sjöberg (2011, s. 45–47) och på det sätt som Imsen beskriver grundfrågorna vad, hur och varför. Grundfrågorna kan kopplas samman med de faktorer som jag nämnt ovan. Med hjälp av figur 4 försöker jag visa hur de olika delarna i den didaktiska triangeln samt det mönster som kom fram i analysen hör ihop och kopplas samman på ett enkelt sätt. Den didaktiska triangeln ser likadan ut som Imsens men jag har lagt till beskrivningar på vad de olika hörnen i triangeln innehåller. Det vill säga Vad/Innehållet, för att läraren ska kunna skapa material till undervisningstillfällen behöver läraren kunskaper om sociala medier och hur han eller hon kan använda det då han eller hon gör material till undervisningen. Hur/Läraren, läraren som användare samt lärarens utveckling som användare av sociala medier. Till sist Varför/Studeranden, varför läraren ska använda sociala medier och

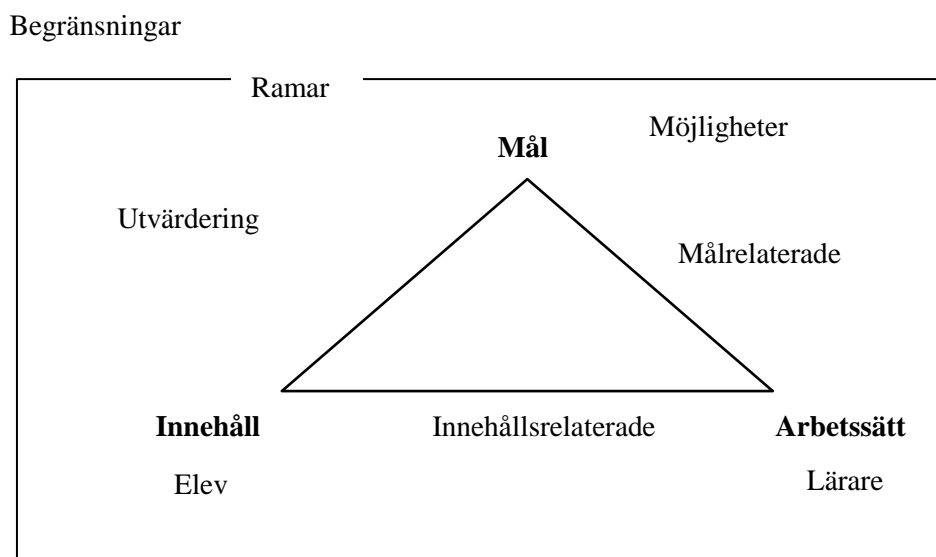
hur studeranden ska använda sociala medier. Figur 4 är en förenklad version av den didaktiska triangeln.

Figur 4. Sammankoppling mellan lärare och studerande

I intervjuerna framkom det att respondenterna saknade en viss kunskap och erfarenheter för att utnyttja sociala medier till fullo i undervisningen, det jag som forskare insåg var att det handlar om mer än bara sociala medier. Härnäst kommer jag att förklara om den större helheten som sociala medier är en del av. Ovan tar jag upp den didaktiska triangeln som lämpar sig i det mönster som uppstått i analysen, men ett bredare perspektiv behövs vid planering av undervisning och hur användningen av sociala medier kan tas med i undervisningen. Imsen refererar till Aasen och Engen (1994) och *Hamarmodellen*, som ska vara utgångspunkt för pedagogisk planering (Imsen, 1999, s. 376). Fastän Hamarmodellen är från år 1994 anser jag att man ändå kan använda den då man med hjälp av den får fram den helhetsbild jag försöker nå. Utgångspunkten för Hamarmodellen är pedagogisk planering och man kan se en koppling till den didaktiska triangeln i modellen. I Hamarmodellen är alla faktorer som en lärare bör ta i beaktande vid planering av undervisning uppräknade. Det viktigaste i figur 5 är målet, innehållet och arbetssättet för undervisningen. De ramar som omringar triangeln symboliserar läroplanerna, arbetsavtal, lagar och förordningar. Alla faktorer som räknas upp i figur 5 är faktorer som påverkar varandra och som påverkar

planeringen för undervisningen och genomförandet av lektionen. Därför är även läraren och eleven med i figuren för att de bör påverka varandra, och läraren bör ta i beaktande den enskilda individen i planeringen. Sociala medier är i denna figur placerad i arbetssätt och möjligheter. Hamarmodellen kan även kopplas till figur 3 (s. 28) om e-didaktiken.

Figur 5. Hamarmodellen (Imsen, 1999, s. 376.)

4.4 Sammanfattning av resultatet

För att sammanfatta resultatet kan konstateras att användningen och erfarenheten bland respondenterna varierade, men inga stora skillnader fanns. Alla respondenter ansåg att sociala medier var en fördel i undervisningen, men med olika motiveringar. Respondenterna hade åsikter om hur studerande använder sociala medier och deras ansvar. Som lärare hade även respondenterna ett ansvar för användningen av sociala medier när det gällde att visa ett gott samhällligt ansvar, bidra med nya pedagogiska metoder som aktivt lärande och att säkerställa kvaliteten i undervisningen.

Hur respondenterna uppfattade sociala medier kunde klassificeras i tre olika kategorier: egenskaper, teknologi, samt verktyg och program. Alla respondenter hade både liknande och olika uppfattningar om sociala medier. Ingen av respondenterna ansåg att sociala medier var en nackdel eller negativ som sådan, det som ansågs vara en nackdel var den varierande utrustningen och kunskapen som studerandena innehar, samt att respondenterna själv saknade tid och erfarenhet för att kunna implementera sina kunskaper till att använda mera sociala medier i undervisningen.

Slutligen sammankopplades både studerandena och respondenterna för att påvisa att de påverkar varandra. Med påverka menas att genom att respondenterna använder sociala medier i planeringen av undervisningen och i undervisningen gynnar det studerandenas motivation och inläring, och studerandenas höjda motivation leder till att respondenterna börjar använda sociala medier mera. Därmed kan konstateras att respondenterna som ställde upp för denna undersökning använde sociala medier i en liten skala, att de hade en allmän positiv uppfattning om sociala medier och att de kunde se sociala medier som egenskaper, teknologi samt som olika verktyg och programvara.

5 Sammanfattande diskussion

Syftet med denna avhandling har varit att undersöka yrkeslärares uppfattning om sociala medier och hur de uppfattar användning av sociala medier i undervisningen i vuxenutbildningen samt hur de använder sociala medier. Detta kapitel sammanfattar metoden och dessutom diskuteras valet av datainsamlingsmetod samt reliabilitet och validitet. I resultatdiskussionen diskuteras resultatet som presenterades i resultatkapitlet, resultatet kopplas ihop med tidigare forskning på området. Avslutningsvis ges förslag till fortsatt forskning.

5.1 Resultatdiskussion

Jag anser att resultatet går hand i hand med metoden i denna avhandling. Jag använde mig av hermeneutiken i den empiriska undersökningen. Som datainsamlingsmetod använde jag intervjuer. Då jag även använde mig av hermeneutik i analyskedet så sammanbinds metoden och resultatet för denna avhandling. Vill även påpeka att eftersom respondenterna endast var fyra till antalet och endast kvinnor så kunde analysen och resultatet sett annorlunda ut, om forskningsmaterialet innehållit mer variation. Men nu hade alla fyra respondenter en positiv uppfattning av sociala medier och använde sociala medier till en viss mån i undervisningen. I och med att jag genom denna avhandling satt min egen förförståelse på prov har det visat sig att min förförståelse inte alls stämde ihop med verkligheten. Min förförståelse var alltför snäv och hade inte beaktat helheten som sociala medier är en del av. Som det framkommer i resultatet handlar det om mer än bara sociala medier, det handlar om digital kompetens. I och med att jag lyckats nå en större helhetsbild, anser jag att mitt val av forskningsansats och forskningsanalys fungerade och att jag nått ett godtagbart resultat med hjälp av hermeneutiken.

Användningen av sociala medier är en del av digital kompetens. Efter att ha gjort analysen och tolkat mitt material har jag kommit fram till att digital kompetens och lärarnas digitala kompetens är det som jag är ute efter. För att lärarna ska kunna lära studerandena om digital kompetens så behöver lärarna själva först förstå innebörden av digital kompetens. Studerandena behöver också inneha en digital kompetens för att sociala medier ska kunna användas på ett ändamålsenligt sätt i undervisningen, både i klassrumsmiljö men också i nätbaserad undervisning.

Som det framkommer i tidigare forskning har EU gjort digital kompetens till en av åtta nyckelkompetenser. Enligt EU:s beskrivning saknar ingen av mina respondenter digital kompetens, det har de uppvisat i intervjuerna. Men de saknar erfarenhet och tid för att kunna testa de kunskaper de har i teorin men inte kan använda i praktiken. Det kan inte komplettera kompetensen i undervisningen. Man kan fråga sig om de verkligen saknar tid eller om de inte vill ta steget ut och börja använda sociala medier i undervisningen. Två av respondenterna ville med hjälp av sociala medier skapa ett nytt sätt att undervisa, så kallat aktivt lärande. Det visar att respondenterna har funderat på sin digitala kompetens och vet vart de vill komma i sin undervisning. De vill alltså ändra på sitt sätt att undervisa och ta in en ny pedagogisk metod i undervisningen.

Jag har gjort en tabell över yrkeslärares uppfattning om sociala medier (s. 50) där jag även kategoriserar svaren i tre olika kategorier egenskaper, teknologi samt verktyg och programvara. Respondenterna uppfattade sociala medier som ett lätt sätt att hålla kontakt med flera andra parter, som ett samarbetsverktyg och som ett lätt sätt att söka information och bilder med. Sammanfattningsvis kan min förförståelse bekräftas vara fel jämfört med verkligheten, och resultatet i denna avhandling är att yrkeslärare har en positiv uppfattning om användningen av sociala medier i undervisningen men på grund av så få respondenter kan resultatet inte generaliseras.

I teoridelen lyfter jag fram positiva effekter av användningen av sociala medier i undervisningen, och även om inte respondenterna ser ett lika brett perspektiv som Jämterud, (2010) som jag refererar till, så kan det ändå påpekas att sociala medier har en positiv effekt på många faktorer i undervisningen, men den största är att med hjälp av sociala medier kan man höja motivationen och därmed förbättra kursresultaten. I början av avhandlingen tar jag upp att Diaz (2012) anser att sociala medier i vissa sammanhang är det största som hänt sedan den industriella revolutionen.

Kopplingen mellan teori och respondenterna finns, i det följande har jag räknat upp olika kopplingar. Det första jag har lagt märke till är hur mina respondenter använder sociala medier. I kapitel 2.1.3 *Växelverkan mellan lärare och studeranden* har jag sammanställt tabell 2, enligt Benson och Brack (2010) över olika sätt för hur man kan skapa växelverkan mellan lärare och studerande med hjälp av internet och teknologi. Alla respondenter kan klassificeras i både ordning 1 och 2, respondenterna kan skapa växelverkan mellan användare och växelverkan med innebörd. En av respondenterna har en stark uppfattning om att sociala

medier för henne är teknologi. Det stämmer överens med Harts (2011, s. 24) beskrivning att den korrekta benämningen för sociala medier är social teknologi.

Respondenterna diskuterade utvecklingen av sociala medier i sitt arbete och att nya metoder borde finnas för att kunna kvalitetssäkra undervisningen. Även Samuelsson (2014) påpekar att problematiken ligger i att det inte har utvecklats en ämnesdidaktik över hur och när den digitala tekniken ska användas i undervisningen (s. 15). Förutom att det saknas en metod över hur man skall använda sociala medier i undervisningen kan man se ett mönster, som jag redan tidigare nämnt, det vill säga en utveckling av sociala medier och hur respondenterna borde utvecklas för användning av sociala medier, hur respondenterna ser på sin egen användning av sociala medier och studerandenas användning av sociala medier. Detta mönster kan även sammankopplas med Bates (2011, s. 29) tankar, då han ifrågasätter om kvaliteten i undervisningen uppnås med användning av sociala medier och hur studerandena ska lära sig hitta pålitlig och relevant information, enligt honom ligger ansvaret på läraren. Som skribent ifrågasätter jag detta för hur ska lärarna kunna undervisa med hjälp av sociala medier om de saknar kunskap om och erfarenhet av användning av sociala medier samtidigt som jag anser att det är ett mål som lärare borde sträva till.

Vid de läroinrättningar där respondenterna arbetar används samma läroplattform. Ingen av respondenterna förklarar att de skulle använda läroplattformen för undervisning eller för samarbete, dock har Facebook blivit ett nätverk för tre av respondenterna, som de använder för delning av information och diskussioner om agendor. Respondenterna anger att de använder sig av både grupper med lärare och grupper utan lärare, dessa är endast till för de studerande. Detta kan kopplas samman med Impiö m.fl. (2012), som beskriver samarbetsinläring som lämpar sig för användning av sociala medier i undervisningen, då det gemensamma i samarbetsinläringen är att man använder sig av ett nätverk där alla studerande kan medverka och på det sättet dela information och diskutera olika agendor (s. 12). En av respondenterna påpekade även att hennes studerande undrade varför de måste använda skolans läroplattform då de redan alla är samlade på Facebook, där hon instämde och hon ansåg att studerandena hade helt rätt. Hart konstaterar samma sak, då det oftast finns grupper som redan använder sociala medier som ett verktyg så ska man inte blanda sig i processen utan låta dem göra det så som de redan gör det (Hart, 2011, s.75).

Härmed kan konstateras att respondenternas tankar och funderingar samt min tolkning av intervjumaterialet kan kopplas ihop med litteraturen och det finns likadana tankar både i teoridelen och hos mina respondenter. Det som är mest väsentligt är att nästa steg för

användningen av sociala medier i undervisningen för respondenterna är att bekanta sig med sociala medier och lära sig använda dem i både planeringen och undervisningen.

5.2 Metoddiskussion

Som forskare anser jag att valet att använda hermeneutiken som forskningsansats och tolkningsredskap fungerade. Enligt hermeneutikens principer: måste man för att förstå delen för att förstå helheten och vice versa. Jag hade önskat att det vid läroinrättningarna hade funnits ett större intresse bland lärare att delta i undersökningen. Av de få läroinrättningar som erbjuder fristående examina i Svenskfinland var det nu läroinrättning där ingen lärare ville ställa upp för en intervju. Dessutom ser jag det som en nackdel att det endast var kvinnor som deltog i undersökningen och att alla hade arbetat i minst 20 år som lärare. Dock kan man ifrågasätta vad som fick dessa kvinnor att delta i intervjun. Berodde det på vänlighet eller var de intresserade av sociala medier? Jag tolkar att det berodde på en blandning av båda, då alla kvinnor hade mycket kunskap om sociala medier. Alla kvinnor i undersökningen hör till samma ålderskategori. Om spridningen varit större kunde resultatet ha sett annorlunda ut. Fastän jag inte frågat efter ålder i intervjun, kan det konstateras att respondenterna inte vuxit upp med datorer och sociala medier vilket dagens generation gjort, detta påverkar troligen respondenternas användning av sociala medier. Detta påverkar troligen resultatet av undersökningen. Dock finns det många vuxna som aktivt använder sociala medier fastän de inte vuxit upp med datorer och pekplattor. Resultatet kunde ha blivit något helt annat om undersökningen gjorts med hjälp av enkät och inte intervju som nu användes. Jag anser att med intervju som datainsamlingsmetod, så var det möjligt att få ett rikt material om respondenternas kunskap om och uppfattning om sociala medier. Jag har även strävat efter att nå en så hög reliabilitet och validitet genom valet av metod och analys. Jag tror att om någon annan ställde samma frågor till respondenterna kunde svaren till en viss mån ha ändrats, då en viss tankeprocess om sociala medier sattes i gång hos respondenterna under intervjun, men jag tror inte att svaren skulle ha stora innehållsskillnader.

Hermeneutiken har hängt med under hela processen i skrivandet av denna avhandling. Först formulerade jag problemet och vad jag vill få veta, det vill säga yrkeslärares uppfattning om sociala medier och deras användning av sociala medier i undervisningen. Sedan formulerade jag min förförståelse, det vill säga det jag redan trodde att jag visste om användningen av sociala medier bland yrkeslärare. Jag trodde att användningen av sociala medier bland yrkeslärare i fristående examina användes i en liten skala inom utbildning och att de flesta är

negativt inställda till sociala medier. Därefter formulerade jag syftet för denna avhandling och till sist formulerade jag forskningsfrågorna för denna avhandling: ”Hur använder yrkeslärare sociala medier i undervisningen? Och hur uppfattar yrkeslärare som undervisar inom fristående examina användningen av sociala medier i undervisningen?”. Efter att jag formulerat både problemet, syftet och forskningsfrågan för avhandlingen började jag läsa relevant litteratur som jag sedan använt mig av i teoridelen i avhandlingen. Efter att jag utfört analysen sammanfattade jag resultatet och arbetade enligt Skoglunds (2012) arbetsgång. Jag utesluter dock inte att med en annan forskningsansats och en annan undersökningsmetod kunde resultatet blivit ett annat. Jag anser dock att metoden fungerade väl för denna avhandling.

5.3 Förslag på fortsatta studier

I denna avhandling har jag studerat om yrkeslärare som arbetar inom fristående examina på några olika läroinrättningar men det kunde vara intressant att se hur användningen av sociala medier och hur uppbyggande av digital kompetens sker på de enskilda läroinrättningarna. De flesta läroinrättningar i Finland har både ungdoms- och vuxenutbildning. Det skulle vara intressant att se om det finns en skillnad mellan de lärare som undervisar unga och de som undervisar vuxna för att jämföra det med vad andra forskare undersökt om digital kompetens och användningen av sociala medier i undervisningen. Två av respondenterna nämnde aktivt lärande vilket kunde vara ett alternativ för fortsatt forskning, samt hur aktivt lärande och e-didaktiken används i undervisningen.

Källor

- Alvesson, M., & Sköldberg, K. (2008). *Tolkning och reflektion: vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. Lund: Studentlitteratur .
- Bates, T. (2011). Understanding Web 2.0 and its implicatopms for E-Learning. Ingår i M. J. Lee, & C. McLoughlin, *Web 2.0-based E-Learning: applying social informatics for tertiary teaching* (ss. 21–42). Hershey: New York.
- Benson, R., & Brack, C. (2010). *Online learning and assessment in higer education: a planning guide*. Oxford: Chandos publishing.
- Bluemink, J. (2011). *Virtually face to face: enriching collaborative learning through multiplayer games*. Oulu: Oulu University.
- Boström, L. (2011). *Lärande för alla sinnen: handbok om eLearning - pedagogik och integrering*. Strängnäs: Axplock.
- Svenska datatermgruppen. (den 15 November 2013). *Ordlista*. Hämtad 22 April 2014 från Ordlista: <http://www.datatermgruppen.se/ordlista.html>
- Diaz, P. (2012). *Webben i undervisningen: digitala verktyg och sociala medier i lärande*. Lund: Studentlitteratur.
- Dillenbourg, P. (1999). Introduction; What do you mean by "Collaborative Learning"? Ingår i P. Dillenbourg, *Collaborative learning: cognitive and computational approaches* (s. 1-19). Amsterdam: Pergamon, Elsevier Science.
- Europaparlamentets och rådets *Rekommendation om nyckelkompetenser för livslångt lärande* (2006/962). Hämtad 14 februari 2014, från <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0010:0018:SV:PDF>
- Ferrari, A. (2012). *Digital competence in practice: An analysis of frameworks*. Luxemburg: Europeiska Unionen.
- Finlex. (den 14 December 1998). *Finlex*. Hämtad 16 Mars 2014 från Förordning om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet, 14.12.1998/986: <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1998/19980986#L5P13>
- Finlex. (den 16 Juni 2004). *Lag om dataskydd vid elektronisk kommunikation 516/2004*. Hämtad 14 Oktober 2004 från Finlex: <http://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2004/20040516?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=516%2F2004#Pid1922535>
- Haasio, A., & Haasio, M. (2008). *Pulpetit virtuaalivirrassa*. Jyväskylä: BTJ Kustannus.
- Hansén, S.-E., Kansanen, P., Kroksmark, T., & Sjöberg, J. (2011). Vad är allmändidaktik? Ingår i S.-E. Hansén, L. Forsman, S.-E. Hansén, & L. Forsman (Red.), *Allmändidaktik: vetenskap för lärare* (s. 27–50). Lund: Studentlitteratur.
- Hansson, T. (2009). *Didaktik för yrkeslärare*. Lund: Studentlitteratur.
- Harasim, L. (2012). *Learning theory and online technologies*. New York: Routledge.

- Hart, J. (2011). *Social learning handbook: a practical guide to using social media to work and learn smarter*. Great Britain: Centre for Learning & Performance Technologies.
- Hirvonen, M. (2011). *Sosiaalisen median tutkimuskenttä 2001-2011*. Åbo: Turun Yliopisto.
- Häkkinen, P., & Kankaanranta, M. (2011). Undervisningsteknologi: möjligheter och motstånd. Ingår i S.-E. Hansén, & L. Forsman, *Allmändidaktik: vetenskap för lärare* (s. 205–222). Lund: Studentlitteratur.
- Illeris, K. (2007). *Lärande*. Lund: Studentlitteratur.
- Impiö, N., Pönkä, H., & Vallivaara, V. (2012). Yhteisöllinen oppiminen ja opettajuus. Ingår i H. Pönkä, N. Impiö, & V. Vallivaara, *Sosiaalisen median opetuskäyttö: Oppimisen teoriaa ja kokemuksia DevelOPE-hankkeesta* (s. 11-18). Uleåborg: Oulun Yliopiston oppimateriaalia.
- Jämterud, U. (2010). *Digital kompetens i undervisningen: [handbok för lärare i samhällsvetenskapliga ämnen]*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Kalliala, E., & Toikkanen, T. (2012). *Sosiaalinen media opetuksessa*. Helsingfors: Finn Lectura.
- Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Littelton, K., & Häkkinen, P. (1999). Learning together: Understanding the process of computer-based collaborative learning. Ingår i P. Dillenbourg, *Collaborative learning : cognitive and computational approaches* (s. 20-31). Amsterdam: Pergamon, Elsevier Science.
- Långström, S., & Viklund, U. (2006). *Praktisk lärarkunskap*. Lund: Studentlitteratur.
- Löfström, E., Kanerva, K., Tuuttila, L., Lehtinen, A., & Nevgi, A. (2010). *Med hög kvalitet på nätet: Handbook i nätbaserad undervisning för universitetslärare*. Helsingfors: Helsingfors universitet/ Sektorn för forskning och undervisning.
- Nurmela, S. (2011). *Future visions of adult education centers - SoMe Times?* Turku: Brahea Centre for Training and Development, University of Turku.
- Paaso, L. (2012). *The rules of the game for social media learning environments: how and where are they constructed?* Uleåborg: Oulu University of Applied Sciences.
- Patel, R., & Davidson, B. (2011). *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.
- Pönkä, H., & Impiö, N. (2012). Sosiaalinen media oppimisympäristönä. Ingår i H. Pönkä, N. Impiö, & V. Vallivaara, *Sosiaalisen median opetuskäyttö: Oppimisen teoriaa ja kokemuksia DevelOPE-hankkeesta* (s. 19-46). Uleåborg.
- Ruane, J. M. (2006). *A och O i samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur.
- Samuelsson, U. (2014). *Digital (o)jämlighet? IKT-användning i skolan och elevens tekniska kapital*. Jönköping: Högskolan för lärande och kommunikation, Högskolan i Jönköping.

- Skoglund, C. (den 21 November 2012). *Crister Skoglund*. Hämtat 2 Februari 2014 från Hermenutik i praktiken: En kortfattad sammanfattning av hur en hermenutisk forskningsprocess kan gå till: http://www.c-skoglund.se/Crister_Skoglund/Egna_Texter/Poster/2012/11/21_Hermeneutik_i_praktiken_files/Hermeneutik%20i%20praktiken.pdf
- Starrin, B., & Svensson, P.-G. (1994). *Kvalitativ metod och vetenskapsteori*. Lund: Studentlitteratur.
- Tchoshanov, M. (2013). *Engineering of Learning: Conceptualizing e-Didactics*. Moskva: UNESCO.
- Thurén, T. (2007). *Vetenskapsteori för nybörjare*. Stockholm: Liber.
- Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.
- Utbidningsstyrelsen. (u.å). *Fristående examina*. Hämtad 16 Oktober 2013 från Utbildningar och examina: http://oph.fi/utbildning_och_examina/yrkesutbildning/fristaende_examina
- Utbildningsstyrelsen. (den 27 Februari 2012). *Utbildningsstyrelsen*. Hämtad 7 Februari 2014 från Lagar och anvisningar;Rekomendation om användningen av sociala medier i undervisningen: http://oph.fi/download/140481_rekommendation_om_anvandning_av_sociala_medier_i_undervisningen.pdf
- Åbo Akademi. (den 17 Juni 2011). *Transkiberingsregler för studenter och forskare*. Hämta 24 Januari 2014 från Transkiberingsregler: <http://web.abo.fi/arkiv/etn/dokument/blanketter/transkribregl.pdf>
- Ödman, P.-J. (2007). *Tolkning, förståelse, vetande: hermeneutik i teori och praktik*. Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag.

Bilaga 1. Intervjuguiden

Bakgrund:

- Hur länge har du arbetat som lärare?
- Vilken utbildning har du?
- I vilken bransch undervisar du i?

Användning av sociala medier i undervisningen:

1. Hur skulle du beskriva sociala medier?
2. På basen av din beskrivning vilka verktyg skulle du säga att är sociala medier?

Erica förklara vad sociala medier är!
3. Använder du sociala medier i ditt arbete?
 - till vad?
 - i vilka sammanhang?
4. Vilka erfarenheter har du av användning av sociala medier i undervisningen?
 - Fungerade det eller inte?
5. Berätta gärna varför du valt eller inte valt att använda sociala medier i undervisningen?
6. Anser du att allt det som du beskrev som sociala medier är verktyg som kan användas i undervisningen?
 - Om svaret ja/nej förklara gärna varför
7. Skulle du säga att sociala medier är till fördel eller nackdel i undervisningen?
8. Om du inte använder sociala medier i undervisningen nu: finns det någonting som kunde få dig att använda sociala medier i undervisningen i ett senare skede?
9. Om du fick helt fria händer hur skulle du utveckla användning av sociala medier?